

EU4Skills

КРАЩІ НАВИЧКИ ДЛЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

**РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ
ВИПУСКНИКІВ ЗП(ПТ)О 2019 РОКУ
РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ**

Січень 2021

Автори:

Пьотр Стронковський

Микола Судаков

Лариса Лісогор

Ця публікація підготовлена за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів Німеччини, Фінляндії, Польщі та Естонії у межах програми ЄС “EU4Skills: кращі навички для сучасної України”. Її завданням є підвищення ефективності змін у профосвіті та модернізація інфраструктури. Програма “EU4Skills” працює на національному рівні та у 7 пілотних областях: Вінницькій, Полтавській, Запорізькій, Рівненській, Львівській, Миколаївській та Чернівецькій.

Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Програми EU4Skills, уряду України, Європейського Союзу та його держав-членів Німеччини, Фінляндії, Польщі та Естонії.

Зміст

Перелік рисунків.....	3
Загальна інформація	5
I. ЗАГАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О.....	7
1.1. Зайнятість випускників закладів П(ПТ)О.....	7
1.2. Міграція та мобільність випускників закладів П(ПТ)О	15
1.3. Заробітні плати випускників ЗП(ПТ)О	17
1.4. Інтегральний індекс відповідності освіти випускників ЗП(ПТ)О потребам ринку праці	19
1.5. Методи пошуку роботи випускниками закладів П(ПТ)О	20
1.6. Оцінка умов навчання випускників закладів П(ПТ)О	21
II. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	22
2.1. Характеристики отриманих даних	22
2.2. Зайнятість випускників ЗП(ПТ)О Рівненської області	22
2.3. Мобільність та міграція випускників ЗП(ПТ)О Рівненської області	28
2.4. Заробітні плати випускників ЗП(ПТ)О Рівненської області.....	32
2.5. Методи пошуку роботи випускниками ЗП(ПТ)О Рівненської області	34
2.6. Оцінки умов навчання у закладах П(ПТ)О Рівненської області	35
III. Загальні висновки	40
IV. ДОДАТКИ.....	41
Додаток 1. Анкета випускника 2019 року.....	41
Додаток 2. Склад основних груп професій (згруповано експертами EU4Skills)	43
Додаток 3. Професії з найвищим та найнижчим рівнем зайнятості	48

Перелік рисунків

РИС. 1. ЗАЙНЯТИСТЬ ВИПУСКНИКІВ (ЗА РЕГІОНАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ).....	7
РИС. 2. ЗАЙНЯТИСТЬ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ.....	12
РИС. 3. ЗАЙНЯТИСТЬ ВИПУСКНИКІВ ЗА СТАТТЮ.....	12
Рис. 4. ГЕНДЕРНИЙ РОЗПОДІЛ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ.....	13
РИС. 5. ПРИЧИНИ НЕЗАЙНЯТОСТІ ВИПУСКНИКІВ.....	13
РИС. 6. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА РЕГІОНАМИ.....	13
РИС. 7. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ.....	14
РИС. 8. ПРИЧИНИ вибору ІНШОЇ ПРОФЕСІЇ ДЛЯ РОБОТИ.....	14
РИС. 9. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА КРАЇНОЮ працевлаштування.....	15
РИС. 10. КРАЇНИ, в яких ПРАЦЮЮТЬ ВИПУСКНИКИ ЗП(ПТ)О.....	15
РИС. 11. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА КРАЇНОЮ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ.....	16
РИС. 12. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ.....	16
РИС. 13. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ та групами професій.....	17
Рис. 14. ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ: РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОКРЕМИМИ КРИТЕРІЯМИ ЗАЙНЯТОСТІ.....	17
РИС. 15. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА РОЗМІРОМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ.....	18
РИС. 16. ЗАРОБІТНІ ПЛАТИ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ.....	18
РИС. 17. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА РОЗМІРОМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ.....	18
РИС. 18. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ.....	19
<i>РИС. 19. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ІНДЕКС ВІДПОВІДНОСТІ ОСВІТИ ВИПУСКНИКІВ ЗП(ПТ)О ПОТРЕБАМ РИНКІВ ПРАЦІ 7 ПІЛОТНИХ РЕГІОНІВ (ШКАЛА ВІД 0 ДО 1).....</i>	<i>20</i>
Рис. 21. Середні оцінки наявних УМОВ НАВЧАННЯ ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ.....	21
РИС. 22. КІЛЬКІСНИЙ РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ОПИТУВАННІ, ТА ОЦІНКА НАДІЙНОСТІ ДАНИХ (ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ).....	22
РИС. 23. ЧАСТКА ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ на момент опитування (ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ).....	23
Рис. 24. Розподіл непрацюючих випускників основних груп професій (за причинами незайнятості).....	24
Рис. 25. Рівень зайнятості випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти за статтю.....	24
РИС. 26. ГЕНДЕРНИЙ РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ закладів професійної (професійно-технічної) освіти ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ.....	25
Рис. 27. Форми зайнятості випускників за основними групами професій.....	25
Рис. 28. Розподіл випускників, що працюють за іншою (не за здобутою) професією, за основними групами професій.....	26

Рис. 29. ОСНОВні ПРИчини роботи за іншою (не ЗА здобутою) професією (за основними групами професій)	27
Рис. 30. Оцінка використання здобутих навичок у наявній роботі (1 - не використовуються, 5 - постійно використовуються).....	28
РИС. 31. РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗА КРАЇНОЮ працевлаштування.....	29
Рис. 32. гендерний розподіл випускників за країною працевлаштування.....	29
Рис. 33. Розподіл країн, в яких працюють випускники.....	30
Рис. 34. Розподіл працюючих випускників (за основними групами професій та регіоном працевлаштування)	30
Рис. 35. Розподіл працюючих випускників за здобутою професією та країною працевлаштування.....	31
Рис. 36. Розподіл працюючих випускників за здобутою професією та регіоном працевлаштування	31
Рис. 37. ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ: РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОКРЕМИМИ КРИТЕРІЯМИ ЗАЙНЯТОСТІ	32
Рис. 38. Розподіл заробітних плат випускників за основними групами професій.....	33
Рис. 39. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ та РОЗМІРОМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	33
Рис. 40. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ за розміром заробітної плати ТА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ	34
РИС. 41. РОЗПОДІЛ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ ВИПУСКНИКІВ ЗА СТАТТЮ	34
Рис. 42. Найбільш дієві для випускників методи пошуку роботи	35
Рис. 43. Середні оцінки наявних УМОВ НАВЧАННЯ ЗА 5-бальною шкалою.....	36
Рис. 44. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ (за 5-бальною шкалою).....	36
Рис. 45. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ необхідного технічного обладнання (за 5-бальною шкалою)	37
РИС. 46. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ стану приміщень для навчання (ЗА 5-Бальною ШКАЛОЮ)	37
Рис. 47. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ стану гуртожитків (ЗА 5-Бальною ШКАЛОЮ).....	38
Рис. 48. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ наявних спортивних майданчиків, секцій, гуртків (ЗА 5-Бальною ШКАЛОЮ).....	38
Рис. 49. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ ставлення викладачів та майстрів виробничого навчання (ЗА 5-Бальною ШКАЛОЮ).....	39

Загальна інформація

Метою опитування випускників є збір даних щодо зайнятості випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти 2019 року та особливостей їх становища на ринку праці (див. анкету у додатку 1).

Опитування випускників ЗП(ПТ)О є одним з елементів Інформаційної системи ринку праці, що розроблена та впроваджується у рамках Польського компоненту програми EU4SKILLS. Опитування випускників 2019 року проводилось у 7 регіонах¹ України протягом жовтня 2020 року на платформі LimeSurvey².

Опитування випускників 2019 проведено за участі Навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, які забезпечували організаційні основи проведення опитування, зокрема, поширення електронного посилання на анкету за допомогою вчителів та майстрів виробничого навчання закладів освіти закладів та через соціальні мережі (Viber, WhatsApp тощо).

Вищезазначений спосіб зв'язку з випускниками був визнаний єдиною можливим (на поточний момент часу) для забезпечення достатнього контролю за доступом до результатів опитування, та відповідності нормам, що стосуються захисту персональних даних. Оскільки виключно заклади професійної (професійно-технічної) освіти є адміністраторами персональних даних випускників, безпосередньо з ними можуть зв'язатися лише ці заклади.

Обраний метод звернення до випускників не є досконалим, оскільки невідомо, чи всі випускники безпосередньо отримали запрошення до участі. Саме тому неможливо достовірно стверджувати (з статистичних позицій), що отримана вибірка є репрезентативною. Проте, кількість отриманих відповідей дозволяє розглядати отримані результати як достатньо надійні. Технічне забезпечення процедури анкетування (налаштування анкети) не дозволяло заповнювати анкету повторно з однієї IP-адреси, що нівелювало ризики заповнення анкети кілька разів.

В опитуванні взяли участь 8755 респондентів – випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти 7 областей України. У нижченаведеній таблиці представлено розподіл відповідей за регіонами. Цей розподіл порівняний з фактичним розподілом випускників за регіонами. Для цього порівняння були включені лише випускники з контактними даними.

ТАБЛ. 1 РОЗПОДІЛ ОСНОВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ГЕНЕРАЛЬНОЇ СУКУПНОСТІ ТА ВИБІРКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗА РЕГІОНАМИ

Область	Кількість заповнених анкет	Кількість випускників (тис. осіб)	Кількість контактів випускників	% заповнених анкет до кількості наявних контактів	% заповнених анкет до загальної кількості випускників
Всього	8755	39.9	20875	42%	21.9%
Вінницька	1040	6.4	4170	25%	16.3%
Запорізька	1099	5.9	3074	36%	18.6%
Львівська	2586	9.5	4909	53%	27.2%
Миколаївська	674	5.2	1824	37%	13.0%
Полтавська	1500	4.8	3031	49%	31.3%
Рівненська	1045	5.2	2324	45%	20.1%
Чернівецька	811	2.9	1543	53%	28.0%

За даними наведеної вище таблиці, в опитуванні випускників Рівненської області взяли участь 1045 осіб, які навчались у 19 закладах професійної (професійно-технічної) освіти області.

Використання навичок випускників на регіональному ринку праці може бути одним з індикаторів розвитку регіонального ринку праці. Причому індикатори зайнятості випускників за здобутою професією та в регіоні, в якому вони навчались, непрямым чином характеризують, як

¹ Вінницька, Запорізька, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська та Чернівецька області.

² <https://www.limesurvey.org/>

використовуються отримані навички та уміння, відповідно, яка віддача від інвестицій у розвиток професійної (професійно-технічної) освіти.

Дані, представлені у цьому звіті, надають інформацію про становище випускників ЗП(ПТ)О на ринку праці, можливості їх професійної реалізації. Відповідно, можливості професійної реалізації випускників ЗП(ПТ)О істотно відрізняються, залежно від різних груп професій. Можна припустити, що порівняно гірше становище з професійною реалізацією деяких груп професій на ринку праці може свідчити про менший попит на певну кваліфікацію / професію на ринку праці. Однак слід також пам'ятати, що певна ситуація може бути наслідком впливу інших чинників, наприклад, невисокої якості професійної (професійно-технічної) освіти щодо підготовки за деякими професіями, не адаптованої належним чином до потреб роботодавців. Або через низьку привабливість роботи за деякими професіями. У цьому випадку випускники можуть обирати: або працювати вдома, або мігрувати, або працювати за іншою професією.

Результати, представлені у звіті, підтверджують, що використання лише одного показника не може забезпечити комплексну оцінку становища випускників на ринку праці (у професійному розрізі). Для більш чіткого бачення ситуації необхідно врахування кількох найбільш важливих показників, що зможе забезпечити комплексний аналіз поточної ситуації. Саме з цією метою експертами EU4Skills для основних груп професій був розрахований інтегральний **індекс відповідності освіти випускників ЗП(ПТ)О потребам ринку праці**, який розраховується на основі п'яти найбільш важливих показників успішності випускників (з точки зору здійснених регіоном інвестицій у їх навчання). Це, зокрема:

- відсоток випускників, зайнятих на момент опитування;
- відсоток випускників, які працюють у регіоні, де вони навчались;
- відсоток випускників, що працюють за професією, яку вони отримали у закладі П(ПТ)О (здобутою професією);
- відсоток випускників, які отримують заробітну плату вище 7000 гривень (окрім випускників, які працюють за кордоном);
- відсоток випускників, які використовують навички та компетентності, набуті у процесі навчання, у своїй професійній діяльності.

Значення індексу було оцінено на рівні 7 регіонів і представлено у підрозділі 1.4.

Водночас слід враховувати, що дане дослідження є пілотним, і його висновки мають виключно інформаційний характер. Прийняття управлінських рішень на основі представлених у звіті результатів можливе виключно за умов проведення додаткового аналізу умов підготовки у конкретних закладах професійної (професійно-технічної) освіти за відповідними освітніми спеціальностями.

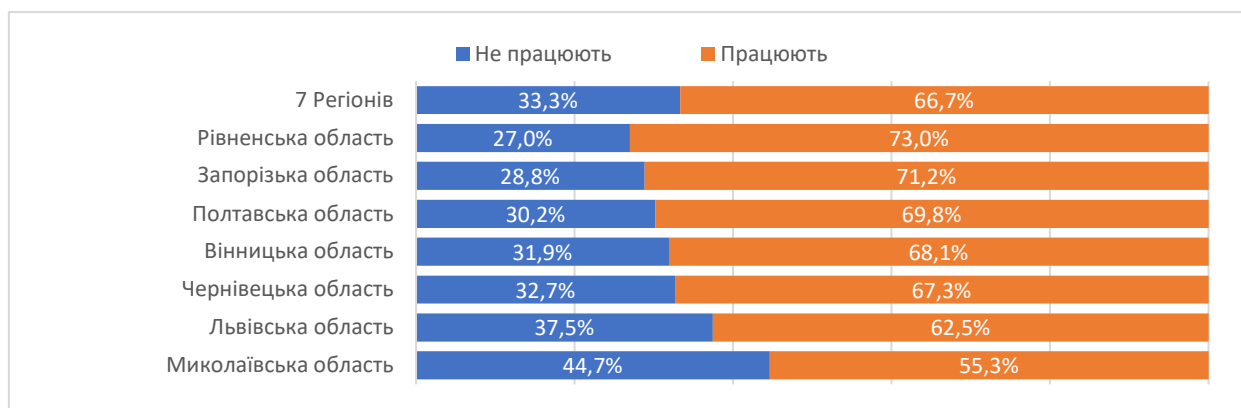
Отримані за результатами аналізу висновки слід сприймати як гіпотези, обґрунтованість яких можливо перевірити на основі результатів опитування роботодавців щодо обсягів та структури попиту на різні професії. Лише комплексне використання результатів опитування роботодавців та опитування випускників дозволить достатньо репрезентативно оцінити відповідність освіти випускників ЗП(ПТ)О потребам регіонального ринку праці, їх професійну реалізацію на ринку праці.

I. ЗАГАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О

1.1. Зайнятість випускників закладів П(ПТ)О

Загальні результати опитування свідчать, що більша частина випускників на даний момент часу має роботу. Загалом, частка випускників, які зазначили, що мають роботу, становила 66,7% (по 7 досліджуваним регіонам). Показник зайнятості випускників (за результатами опитування) коливається у межах від 73,0% до 55,3%, залежно від регіонів.

РИС. 1. ЗАЙНЯТІСТЬ ВИПУСКНИКІВ (ЗА РЕГІОНАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ)

Достатньо показовими є результати опитування випускників за укрупненими групами професій³. Більше того, слід зазначити, що між регіонами існують суттєві відмінності у попиті на певні професії.

Найбільша частка працюючих випускників зайнята за професіями добувної промисловості 83,3% та професіями транспорту (залізничний морський та спеціальний транспорт (80,2%) та автомобільний транспорт (75,7%)). Також доволі високий рівень зайнятості випускників відзначається за професійною групою «зварники», що складає 75,4%.

Найменша частка працюючих випускників зайнята за професіями художнього напрямку (49,1%) та торгівельними професіями (54,4%). Водночас значна кількість непрацюючих випускників отримала професії бухгалтерського, офісного та ІТ спрямування, а також професії харчової промисловості. Окремі професії із найвищим та найнижчим рівнем зайнятості випускників наведено у **Додаток 2**. Склад основних груп професій (згруповано експертами EU4Skills)

Будівельні професії

- Будівництво та цивільна інженерія
- Лицювальник-плиточник
- Маляр
- Машиніст крана (кранівник)
- Машиніст крана автомобільного
- Машиніст крана металургійного виробництва
- Монтажник гіпсокартонних конструкцій
- Монтажник з монтажу сталевих та залізобетонних конструкцій
- Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування
- Монтажник санітарно-технічного устаткування
- Монтажник систем утеплення будівель
- Муляр
- Опоряджувальник будівельний
- Паркетник
- Пічник

³Професії та спеціальності, за якими здійснюється навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти

Слюсар із складання металевих конструкцій

Штукатур

Бухгалтерські, офісні та ІТ професії

Бухгалтерський облік

Діловод

Комп'ютерні науки та інформаційні технології

Канторський (офісний) службовець (бухгалтерія)

Контролер ощадного банку

Облік і оподаткування

Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних

Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин

Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення

Оператор комп'ютерного набору

Оператор комп'ютерної верстки

Оператор поштового зв'язку

Секретар керівника (організації, підприємства, установи)

Дизайн, виробництво одягу та взуття

Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття

Взуттєвик з ремонту взуття

Вишивальник

Дизайн

Закрійник

Кравець

Моделювання та конструювання промислових виробів

Технології легкої промисловості

Швачка

Швейне виробництво

Зварники

Газозварник

Газорізальник

Електрогазозварник

Електрогазозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах

Електрозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах

Електрозварник ручного зварювання

Зварювальне виробництво

Контролер зварювальних робіт

Інші професії

Агент з організації туризму

Гувернер

Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Інше

Командир відділення оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Лаборант з аналізу формувальних та шихтових сумішей

Лаборант з фізико-механічних випробувань

Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу

Лаборант хімічного аналізу

Нянька

Озеленювач

Пожежний-рятувальник

Помічник вихователя

Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків

Соціальний робітник

Стропальник

Туризм

Персональні та побутові послуги

Візажист

Візажист-стиліст

Манікюрник
Педикюрник
Перукар (перукар-модельєр)
Перукарське мистецтво та декоративна косметика
Фотограф (фотороботи)

Професії готельно-ресторанного сервісу

Адміністратор
Адміністратор (господар) залу
Бармен
Буфетник
Майстер ресторанного обслуговування
Офіціант
Офіціант судновий
Покоївка
Черговий по поверху (готелю, кемпінгу, пансіонату)

Професії деревообробки, поліграфії та видавництва

Верстатник деревообробних верстатів
Видавництво та поліграфія
Деревообробник будівельний
Друкар офсетного плоского друкування
Палітурник
Різьбяр по дереву та бересту
Столяр
Столяр будівельний
Тесляр

Професії добувної промисловості

Бурильник експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту та газ
Машиніст бурової установки
Моторист бурової установки
Помічник бурильника експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту й газ
Приладист (перероблення нафти, нафтопродуктів, газу, сланців, вугілля та обслуговування магістральних трубопроводів)

Професії електротехніки

Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин
Електромеханік торговельного та холодильного устаткування
Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж
Електромонтажник силових мереж та електроустаткування
Електромонтер з обслуговування електроустановок
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування
Електромонтер контактної мережі
Електромонтер лінійних споруд електрозв'язку та проводового мовлення
Електрорадіомонтажник судновий
Електрослюсар (слюсар) черговий та з ремонту устаткування
Електрослюсар підземний
Контролер радіоелектронної апаратури та приладів
Монтаж і обслуговування електричних машин і апаратів
Монтажник інформаційно-комунікаційного устаткування
Монтажник радіоелектронної апаратури та приладів
Радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури
Радіотелефоніст
Слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електромеханіка)
Слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електроніка)
Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування
Слюсар-електромонтажник
Телекомунікації та радіотехніка

Професії з приготування страв та напоїв

Кондитер
Кухар
Кухар судновий
Пекар
Цукерник

Професії залізничного, морського та спеціального транспорту

Водій дрезини
Матрос
Машиніст дизель-поїзда
Машиніст екскаватора одноковшового
Машиніст електровоза
Машиніст тепловоза
Моторист (машиніст)
Оглядач вагонів
Оглядач-ремонтник вагонів
Помічник машиніста електровоза
Помічник машиніста електропоїзда
Помічник машиніста тепловоза
Приймоздавальник вантажу та багажу
Приймоздавальник вантажу та багажу в поїздах
Провідник пасажирського вагона
Складач поїздів
Слюсар з ремонту рухомого складу
Стюард (послуги у дорозі)
Черговий стрілочного поста

Професії металообробки та машинобудування

Верстатник широкого профілю
Галузеве машинобудування
Коваль ручного кування
Контролер верстатних і слюсарних робіт (слюсарні роботи)
Контролер верстатних та слюсарних робіт (верстатні роботи)
Налагоджувальник верстатів і маніпуляторів з програмним керуванням
Налагоджувальник сільськогосподарських машин та тракторів
Обслуговування верстатів з програмним управлінням і робототехнічних комплексів
Обслуговування програмних систем і комплексів
Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів
Оператор верстатів з програмним керуванням
Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин
Оператор технологічних установок
Прикладна механіка
Розмітник
Слюсар з виготовлення деталей та вузлів систем вентиляції, кондиціонування повітря, пневмотранспорту й аспірації
Слюсар з експлуатації та ремонту газового устаткування
Слюсар з механоскладальних робіт
Слюсар з ремонту реакторно-турбінного устаткування
Слюсар-інструментальник
Слюсар-проводник
Слюсар-ремонтник
Слюсар-складальник двигунів
Суднобудування
Технологія обробки матеріалів на верстатах і автоматичних лініях
Токар

Професії транспорту

Автомобільний транспорт
Водій автотранспортних засобів
Майстер з діагностики та налагодження електронного устаткування автомобільних засобів

Монтувальник шин
Оператор заправних станцій
Рихтувальник кузовів
Слюсар з ремонту автомобілів
Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів

Професії харчової промисловості

Виробник м'ясних напівфабрикатів
Виробництво харчової продукції
Машиніст тістообробних машин
Машиніст холодильних установок
Тістороб
Харчові технології

Сільськогосподарські та лісотехнічні професії

Агроінженерія
Єгер
Квітникар
Лісник
Овочівник
Оператор тваринницьких комплексів та механізованих ферм
Плодоовочівник
Робітник фермерського господарства
Садовод
Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування
Тракторист
Тракторист - машиніст сільськогосподарського (лісогощподарського) виробництва
Тракторист - машиніст сільськогосподарського виробництва

Торгівельні професії

Агент з постачання
Касир (в банку)
Касир (на підприємстві, в установі, організації)
Касир багажний
Касир квитковий
Касир торговельного залу
Килимар
Комерційна діяльність
Контролер-касир
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Продавець непродовольчих товарів
Продавець продовольчих товарів

Художні професії

Виконавець художньо-оформлювальних робіт
Виробник художніх виробів з дерева
Виробник художніх виробів з кераміки
Виробник художніх виробів з металу
Вітражник
Декоратор вітрин
Живописець
Інкустатор
Оформлювач вітрин, приміщень та будівель
Реставратор виробів з дерева
Реставратор декоративно-художніх фарбувань
Флорист
Ювелір-закріпник
Ювелір-монтувальник

Додаток 3.

РИС. 2. ЗАЙНЯТІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

Зазначений розподіл зайнятих випускників може бути наслідком особливостей структури випускників (за статтю).

Варто відзначити, що в цілому серед випускників 2019 року частка зайнятих чоловіків вища, ніж у жінок. Відповідно, частка непрацюючих жінок складає 37,7%, тоді як серед чоловіків не працює 29,9%.

РИС. 3. ЗАЙНЯТІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ЗА СТАТТЮ

У цілому, в системі професійної (професійно-технічної) освіти вочевидь виокремлюються переважно «жіночі» та «чоловічі» професії. Як свідчить наступна діаграма, найбільш «жіночими» є групи професій з надання персональних та побутових послуг, дизайну, виробництва одягу та взуття, а також художні професії. Як зазначалося раніше, частка зайнятості випускників за цими групами професій є нижчою, порівняно з переважно «чоловічими» професіями.

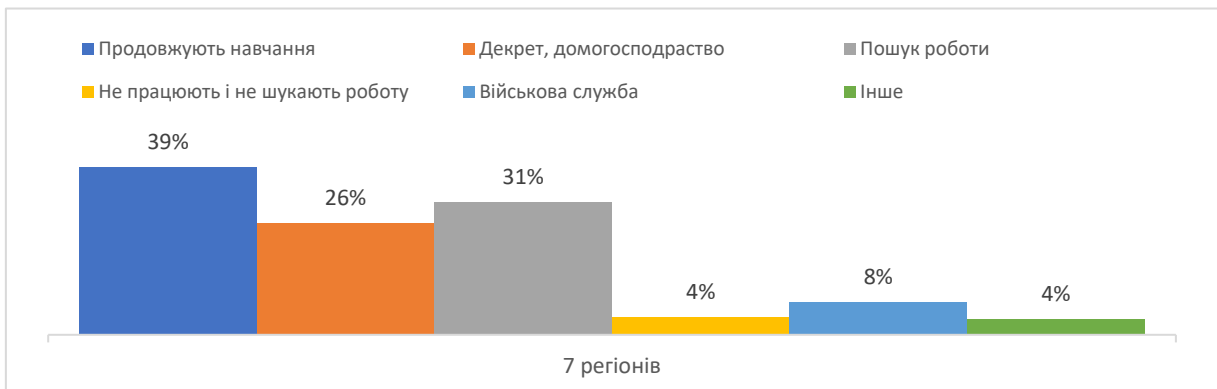
Переважно «чоловічими» також є групи професій деревообробки, зварювання, транспорту, електротехніки, металообробки, а також сільськогосподарського та лісотехнічного напрямків.

РИС. 4. ГЕНДЕРНИЙ РОЗПОДІЛ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

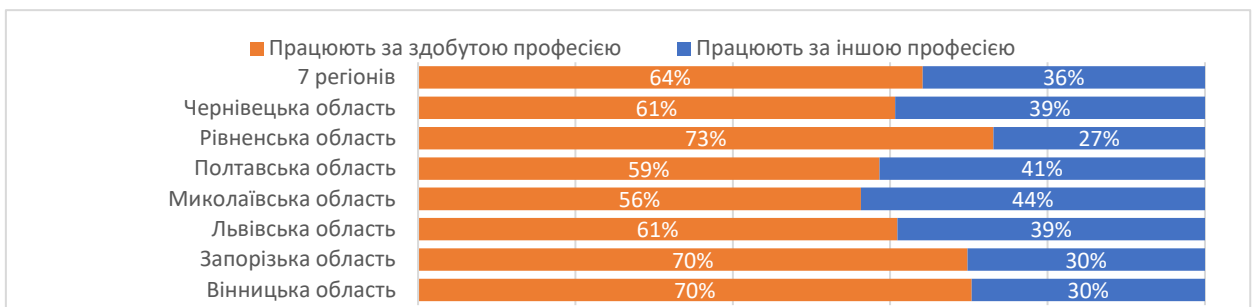
Основними причинами незайнятості випускників є продовження навчання (39%) та декретна відпустка (26%); понад 30% респондентів відзначити, що продовжують шукати роботу.

РИС. 5. ПРИЧИНИ НЕЗАЙНЯТОСТІ ВИПУСКНИКІВ

Більшість випускників працюють за отриманою професією. У середньому по 7 регіонах цей показник становить 64%. Кількість випускників, що працюють за здобутою професією (за регіонами що брали участь у дослідженні), коливається у межах від 56% до 70%. У Рівненській області частка працюючих за здобутою професією є найбільшою серед 7 пілотних регіонів.

РИС. 6. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА РЕГІОНАМИ

Відсоток випускників, які працюють за здобутою професією, певним чином відображає відповідність попиту на ринку праці. Найчастіше продовжують працювати за здобутими професіями випускники,

підготовлені за професіями залізничного, морського та спеціалізованого транспорту (77,6%). Достатньо високий рівень зайнятості за здобутою професією спостерігається серед випускників, підготовлених за сільськогосподарськими та лісотехнічними професіями, а також професіями металообробки та машинобудування.

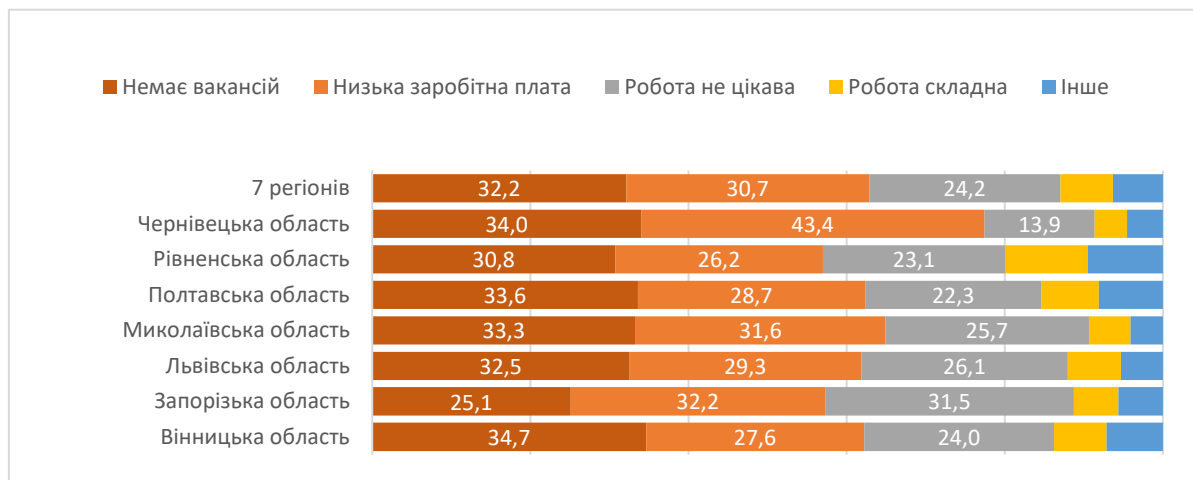
Найвища частка осіб, що працюють по іншій (не по здобутій) професії, відзначається серед бухгалтерських, офісних та ІТ професій, художніх професій та професій електротехніки.

РИС. 7. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

Найбільш поширеними причинами роботи не за отриманою професією, що вказуються випускниками, є відсутність вакансій (32,2%) та низька заробітна плата (30,7%). Варто відзначити, що майже четверта частина респондентів (24,2%) вказує, що працює за іншою професією через те, що робота по здобутій професії не є цікавою. У цілому, зазначений розподіл характерний для усіх досліджуваних регіонів. Однак у Рівненській області зберігається достатньо високий відсоток випускників ЗП(ПТ)О, які відзначають в якості причини роботи за іншою професією низьку заробітну плату.

РИС. 8. ПРИЧИНИ ВИБОРУ ІНШОЇ ПРОФЕСІЇ ДЛЯ РОБОТИ

За результатами дослідження можливо виокремити наступні категорії груп професій (залежно від регіону), від роботи за якими доволі часто відмовляються працювати випускники, зокрема:

- Група професій, де основною причиною вибору роботи за іншою професією є нецікава робота.
- Група професій, для яких головною причиною відмови від роботи за здобутою професією є відсутність вакансій.
- Група професій, де головною причиною відмови від роботи за здобутою професією є низька зарплата.
- Група професій, де робота за здобутою професією є занадто складною.

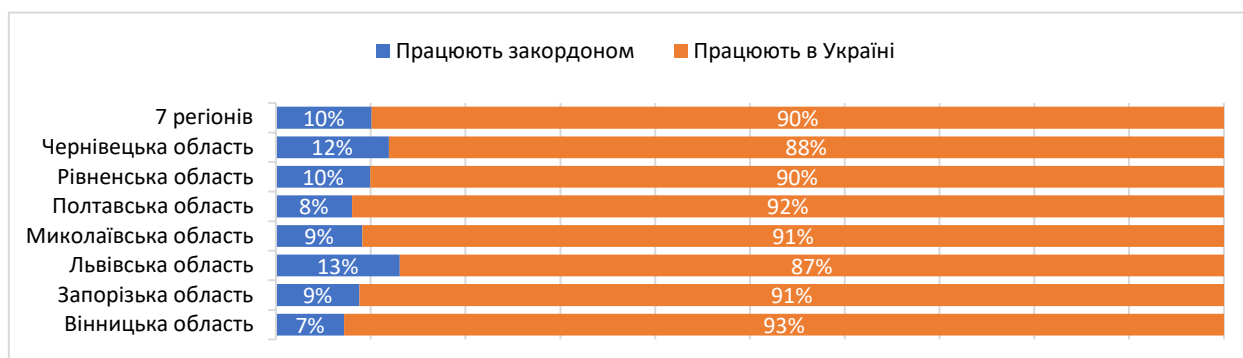
Таким чином, існує певна незбалансованість між професійною освітою та потребами ринку праці, з одного боку, та невідповідність змісту освіти уподобанням учнів / слухачів закладів освіти, з іншого боку.

1.2. Міграція та мобільність випускників закладів П(ПТ)О

Одним із ключових вимірів аналізу ринку праці є використання навичок на регіональному ринку праці. Припущення полягає в тому, що чим більше випускників працює в регіоні, де вони здобувають освіту, і за професією, яку вони отримують у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, тим краще використовується уміння та вища віддача від інвестицій у П(ПТ)О.

Згідно даних опитування, у середньому по досліджуваним регіонам частка працюючих випускників, що знайшли роботу за кордоном, складає 10%. Найбільша частка працюючих випускників, що працюють за кордоном, припадає на Львівську область, і складає 12%; найменша – на Вінницьку область (7%). У випадку Рівненської області відсоток працюючих випускників, які знайшли роботу за кордоном, відповідає середньому значенню серед семи пілотних регіонів.

РИС. 9. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА КРАЇНОЮ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Згідно даних опитування, найбільша частка випускників, працюючих за кордоном, знайшла роботу у Польщі (понад 66%). Значна частка випускників працевлаштовується у Чехії та Німеччині. Понад 2,5% відзначили, що мали роботу у декількох країнах ЄС.

РИС. 10. КРАЇНИ, В ЯКИХ ПРАЦЮЮТЬ ВИПУСКНИКИ ЗП(ПТ)О

Найбільша частка працюючих випускників, що знайшли роботу за кордоном, була працевлаштована за професіями будівництва – 16%; зварювання – 14%; а також за професіями харчової промисловості – 13%; готельно-ресторанного сервісу – 13%.

Найменша частка випускників, що працюють за кордоном, була зайнята за професіями добувної промисловості, торгівлі та сільського господарства.

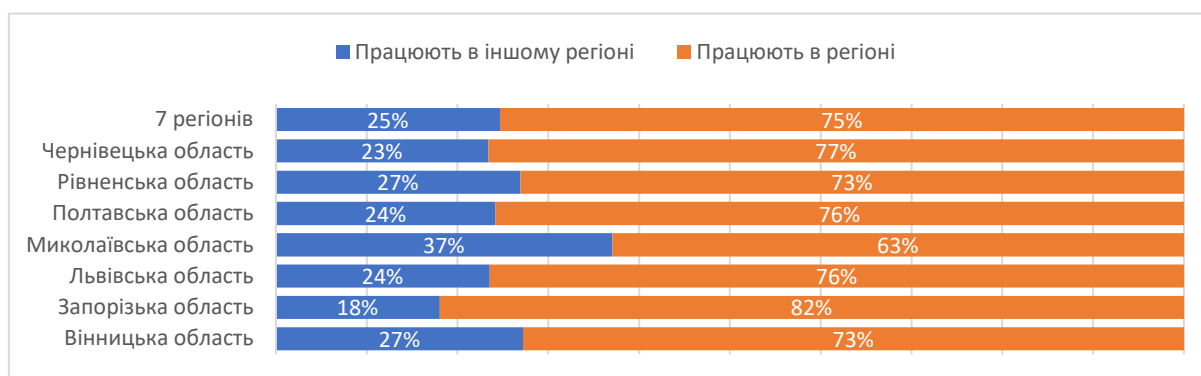
Відсоток людей, які працюють за кордоном, відображає не лише попит на професії в Україні, а й попит на працівників у країнах, що приймають мігрантів, особливо в Польщі. Масштаби міграції є результатом впливу стимулюючих чинників (відсутність або низька якість вакантних робочих місць).

РИС. 11. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА КРАЇНОЮ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Значна частка працюючих випускників не залишається працювати в регіоні, де проходили навчання, а знаходить роботу в інших регіонах країни. У середньому по 7 досліджуваних регіонах відсоток випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, які працюють в інших регіонах, становить 25%. Залежно від регіону, цей показник коливається у межах від 18% у Запорізькій області до 37% у Миколаївській області.

РИС. 12. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Найчастіше змінюють регіон випускники, які отримали професії художнього та будівельного напрямків (33% та 32%, відповідно), а також професії добувної промисловості (29%) та приготування страв (28%). Найчастіше залишаються працювати в регіоні представники професій у сфері торгівлі, металообробки та виробництва одягу.

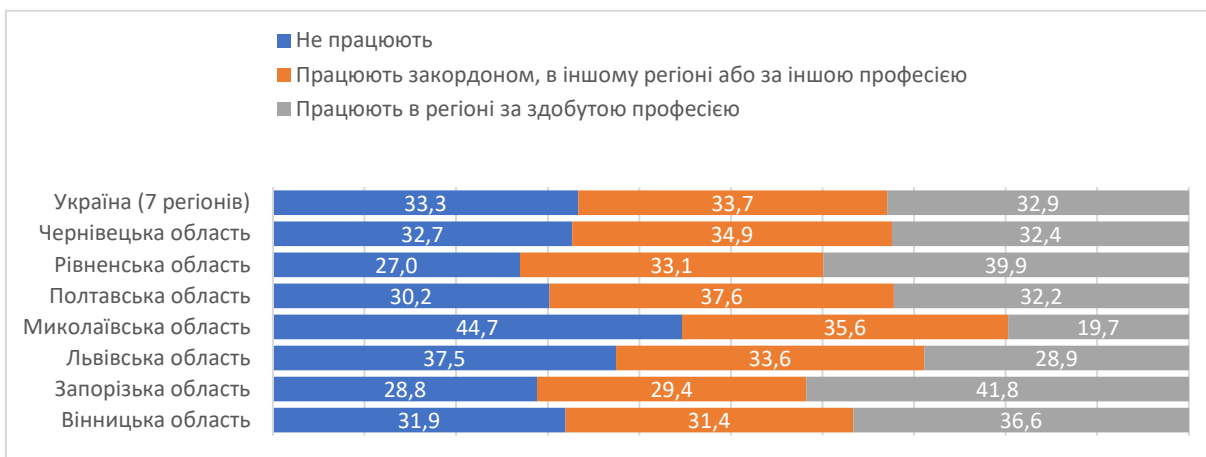
РИС. 13. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

Загалом показники зайнятості, а також трудової та професійної мобільності випускників для 7 регіонів засвідчують, що приблизно третина випускників по завершенні навчання розпочинає працювати в регіоні за здобутою професією. Згідно даних опитування, майже дві третини випускників або не працюють з різних причин, або працюють в інших країнах, інших регіонах, або за іншими професіями.

Частка випускників, які по завершенню навчання працевлаштовуються в регіоні за отриманою професією, коливається від 19% у Миколаївській області до 41,8% у Запорізькій області.

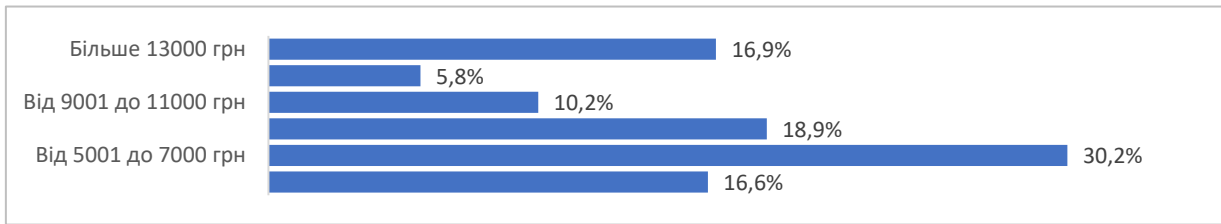
РИС. 14. ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ: РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОКРЕМИМИ КРИТЕРІЯМИ ЗАЙНЯТОСТІ

1.3. Заробітні плати випускників ЗП(ПТ)О

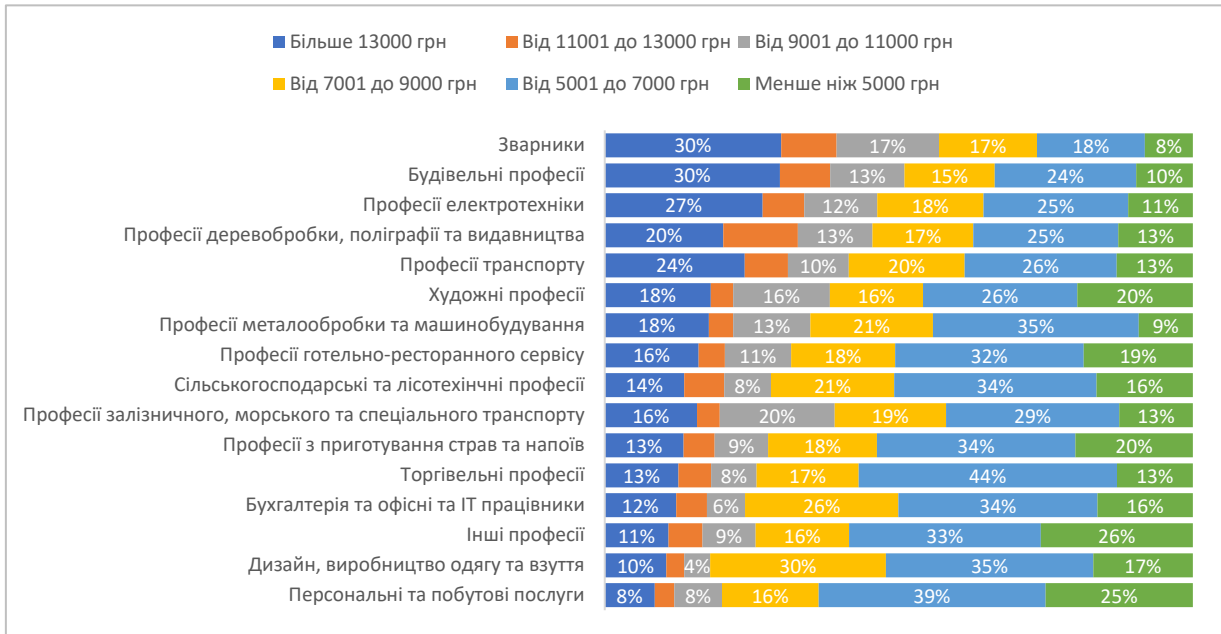
Важливим показником ситуації на регіональному ринку праці є рівень заробітної плати випускників. Майже 50% випускників отримують менше 7 тисяч гривень; 23% заробляють у середньому більше 11 тисяч гривень.

РИС. 15. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА РОЗМІРОМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Наведений розподіл характерний для більшості основних груп професій. Згідно отриманих даних, у цілому найбільш оплачуваними є будівельні професії, професії зварників та електротехніків.

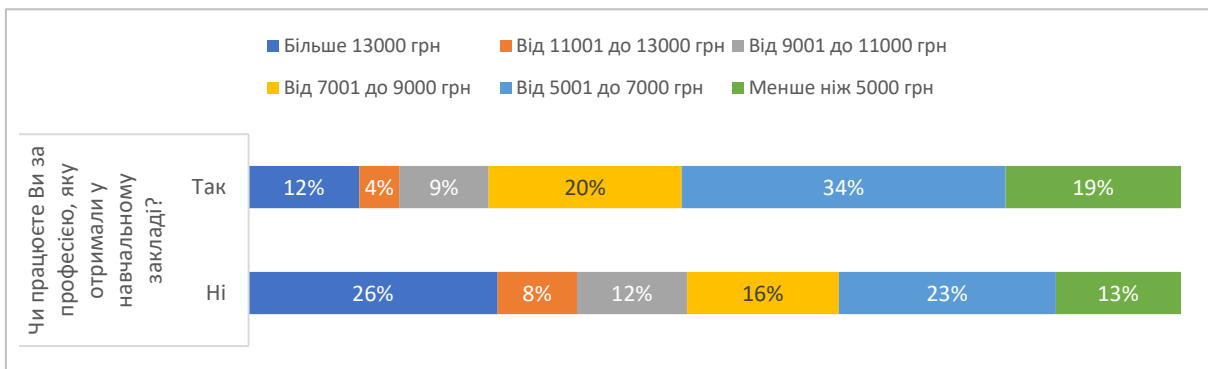
РИС. 16. ЗАРОБІТНІ ПЛАТИ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

Саме розмір зарплатної плати стає визначальним у питанні роботи за професією або за кордоном.

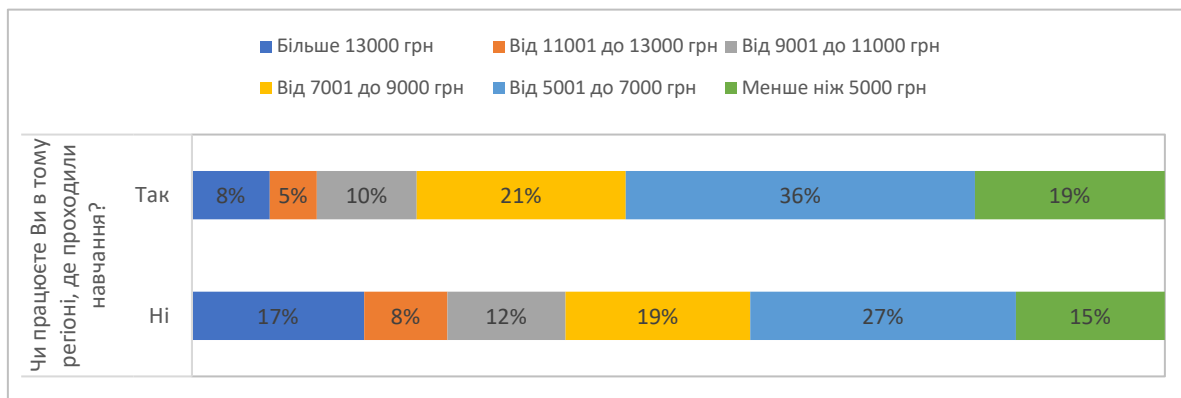
Як свідчать наведені нижче дані, частка осіб, що отримують зарплату більше 13 тисяч гривень, удвічі більше серед осіб, що працюють не за здобутою професією.

РИС. 17. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА РОЗМІРОМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Аналогічні тенденції характерні також для змін регіону та країни випускниками. Випускники, що змінюють регіон при працевлаштуванні, у цілому отримують вищу зарплату, ніж випускники, які залишаються працювати в регіоні.

РИС. 18. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ) ЗА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Згідно результатів дослідження, понад 95% випускників, які працюють за кордоном, отримують заробітну плату більше 13 тисяч гривень. На жаль, застосована у дослідженні шкала виявилась нерелевантною для оцінки доходів випускників, що працюють за кордоном.

1.4. Інтегральний індекс відповідності освіти випускників ЗП(ПТ)О потребам ринку праці

Аналіз даних дослідження свідчить, що комплексна оцінка отриманих результатів передбачає необхідність використання ряду показників, які характеризують можливості професійної реалізації випускників ЗП(ПТ)О на ринку праці. Зокрема, для оцінювання становища випускників на ринку праці та їх реалізації (з точки зору вкладених регіоном інвестицій у професійну освіту та підготовку) на підставі даних опитування випускників, для основних груп професій доцільно розраховувати **індекс відповідності освіти випускників ЗП(ПТ)О потребам ринку праці**.

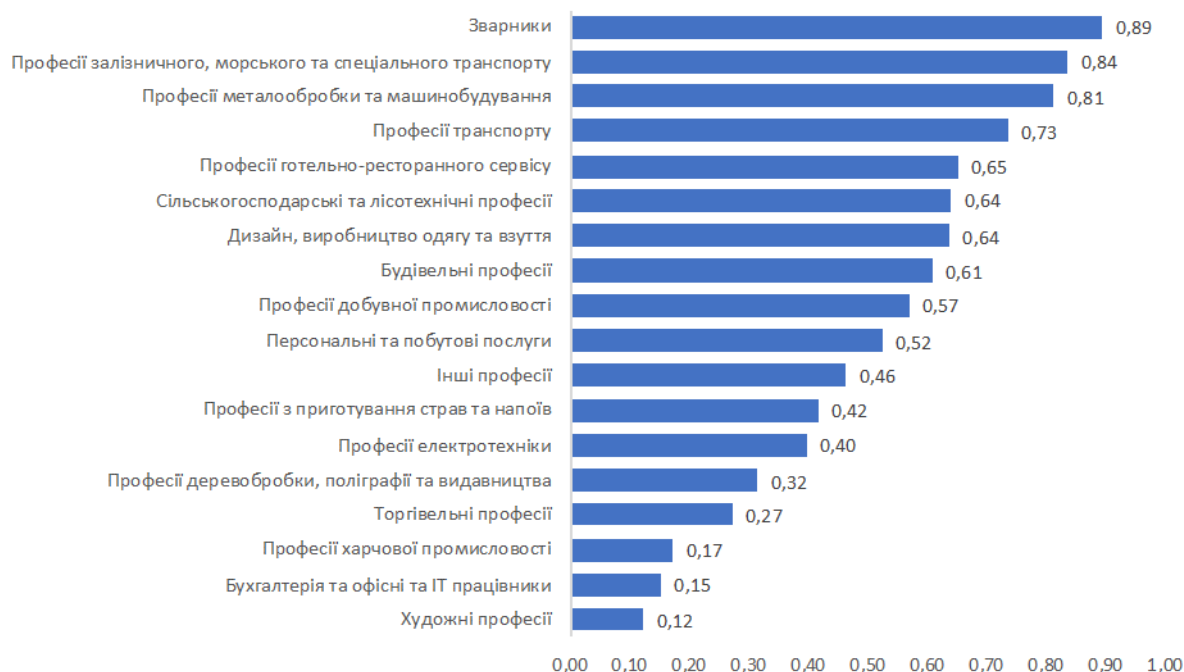
Індекс враховує п'ять основних змінних, зокрема:

- відсоток випускників, зайнятих на момент опитування;
- відсоток випускників, які працюють у регіоні, де вони навчались;
- відсоток випускників, що працюють за професією, яку вони отримали у закладі П(ПТ)О (здобутою професією);
- відсоток випускників, які отримують заробітну плату вище 7000 гривень (окрім випускників, які працюють за кордоном);
- відсоток випускників, які використовують навички та компетентності, набуті у процесі навчання, у своїй професійній діяльності.

Для забезпечення порівнянності даних використано метод мінімально-максимального нормування даних, що передбачає розрахунок кожної змінної за шкалою від 0 до 1, де 0 – найнижче значення для даної змінної в регіоні, а 1 – найвище. Індекс розраховується, з використанням ваг, які надаються певним змінним.

На наведеному нижче графіку представлено результати розрахунку інтегрального індексу відповідності освіти випускників ЗП(ПТ)О потребам ринків праці 7 пілотних регіонів.

РИС. 19. ІНТЕГРАЛЬНИЙ ІНДЕКС ВІДПОВІДНОСТІ ОСВІТИ ВИПУСКНИКІВ ЗП(ПТ)О ПОТРЕБАМ РИНКІВ ПРАЦІ 7 ПІЛОТНИХ РЕГІОНІВ (ШКАЛА ВІД 0 ДО 1)

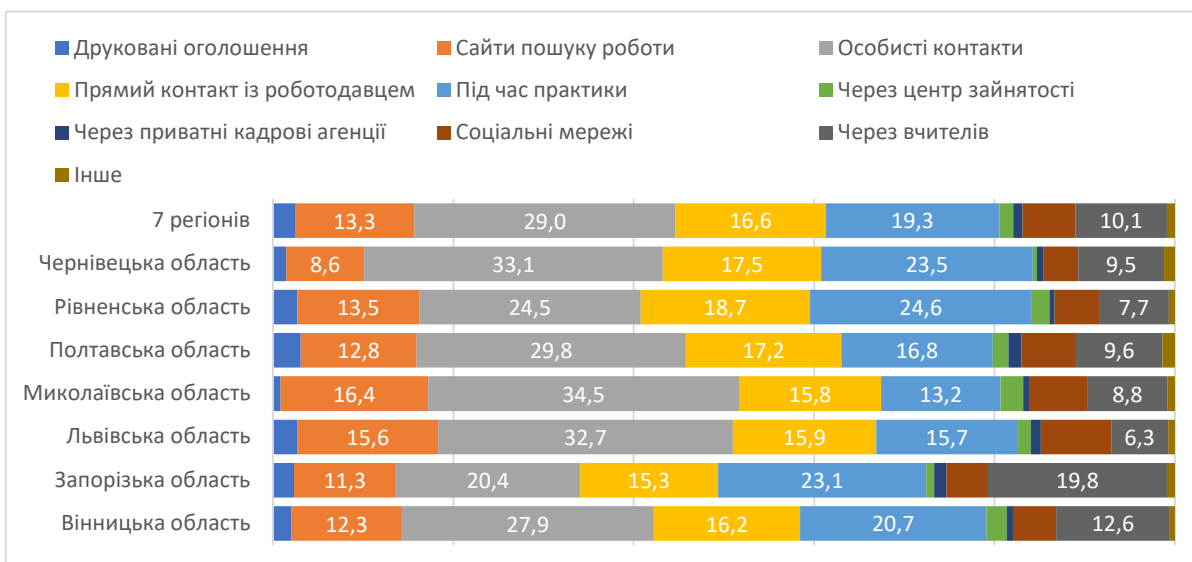
Отримані результати свідчать, що у 7 пілотних регіонах найбільш сприятливою залишається ситуація з професійною реалізацією випускників ЗП(ПТ)О, підготовлених за професіями зварників, за професіями залізничного, морського та спеціального транспорту, металообробки та машинобудування. Найменш сприятливим залишається становище на ринку праці випускників ЗП(ПТ)О, підготовлених за художніми, торгівельними професіями, бухгалтерськими, офісними та ІТ професіями; професіями харчової промисловості.

Водночас слід підкреслити, що відповідність освіти випускників ЗП(ПТ)О потребам ринку праці (за окремими групами професій) суттєво відрізняється, залежно від регіону. Саме тому дані, усереднені для 7 пілотних регіонів, слід розглядати як інформативні.

1.5. Методи пошуку роботи випускниками закладів П(ПТ)О

Згідно даних опитування, найбільш продуктивним методом пошуку роботи для випускників є особисті контакти родичів та друзів. На це вказала майже третина респондентів (29,0%). Серед інших методів пошуку роботи майже 20% респондентів вказали, що знайшли роботу під час практики. У цілому зазначені розподіли справедливі для усіх досліджуваних регіонів. Однак це свідчить, що стандартні методи узгодження попиту та пропозиції робочої сили, наприклад, за допомогою реклами чи служби зайнятості, є відносно слабкими. У Рівненській області відсоток випускників, які знайшли роботу за допомогою особистих контактів є другим по значущості і трохи не досягає 25% , проте не перевищує середній показник по 7 регіонах.

РИС. 20. НАЙБІЛЬШ ДІЄВІ МЕТОДИ ПОШУКУ РОБОТИ ВИПУСКНИКІВ

Примітка: Респонденти можуть вказати більше, ніж одну відповідь. Відсотки, представлені на графіку, наведені згідно розрахунків, і, отже, складають до 100%

1.6. Оцінка умов навчання випускників закладів П(ПТ)О

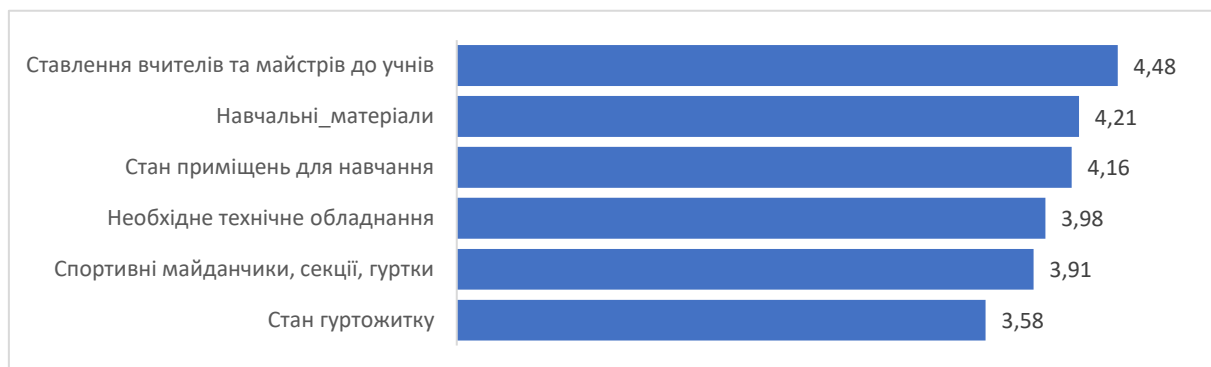
У ході опитування випускникам було запропоновано оцінити умови навчання за такими напрямками:

- Навчальні матеріали
- Технічне обладнання
- Стан приміщень
- Умови гуртожитку
- Спортивні майданчики, гуртки, секції
- Ставлення викладачів та майстрів.

Зазначені напрямки оцінювались за 5-ти бальною шкалою, де 5 – відмінно, а 1 – незадовільно.

Варто відзначити, що випускники у цілому високо оцінили наявні умови навчання. Позитивні оцінки надали понад 82% респондентів. Середні оцінки наявних умов навчання коливаються у межах від 3,58 до 4,48. Найбільш критично випускниками оцінено стан гуртожитків. Найкращими оцінками відзначили ставлення викладачів та майстрів виробничого навчання.

РИС. 20. СЕРЕДНІ ОЦІНКИ НАЯВНИХ УМОВ НАВЧАННЯ ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ

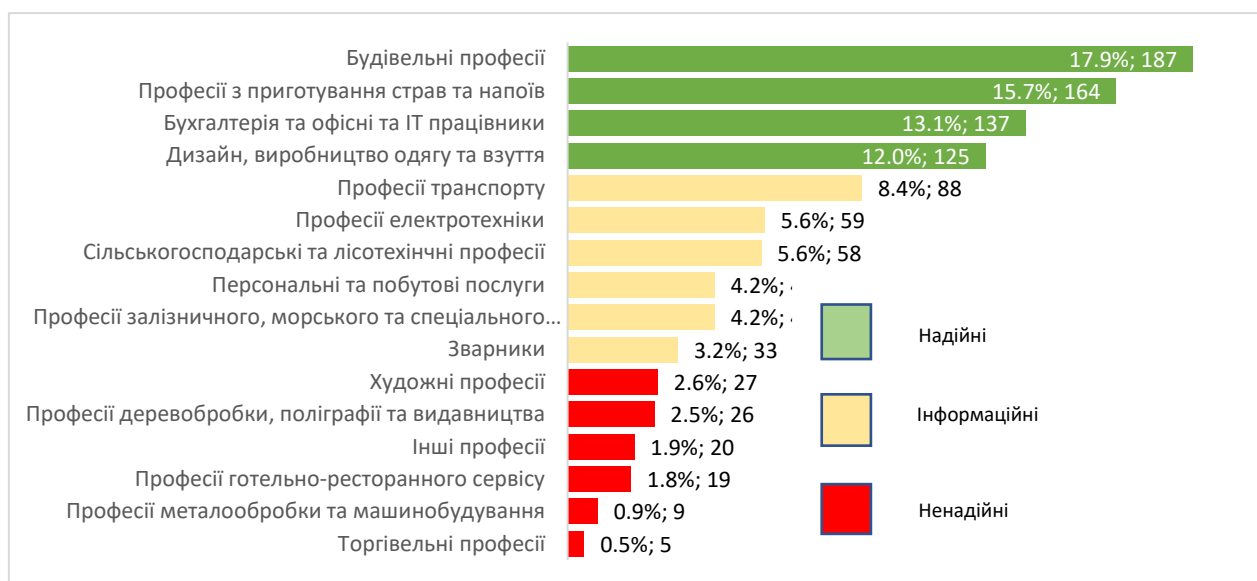
Водночас, наявна стабільна частка респондентів, що надає задовільні та негативні оцінки. Загалом, оцінки випускниками умов навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти варіюються залежно від регіону, та відображають, певною мірою, ефективність інвестицій регіонів у розвиток інфраструктури цих закладів та покращення якості професійної (професійно-технічної) освіти.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Характеристики отриманих даних

В Рівненській області в опитуванні взяли участь 1045 випускників, що в цілому достатньо для отримання надійних загальних оцінок. Водночас, наповнення окремих груп професій є недостатнім для здійснення аналізу основних показників опитування за групами професій. За таких обставин наведені у даному розділі розподіли за окремими професійним групами мають ВИКЛЮЧНО ІНФОРМАЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР, НАВОДЯТЬСЯ З МЕТОЮ ДЕМОНСТРАЦІЇ ФОРМАТУ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДАНИХ та можливих висновків, що можуть бути отримані за умов подальшого використання даного методу.

РИС. 21. КІЛЬКІСНИЙ РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ОПИТУВАННІ, ТА ОЦІНКА НАДІЙНОСТІ ДАНИХ (ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ)

2.2. Зайнятість випускників ЗП(ПТ)О Рівненської області

Загальні результати опитування свідчать, що більша частина випускників на даний час має роботу. Рівень зайнятості випускників П(ПТ)ЗО 2019 року Рівненської області складає 73%. Це найвищий показник серед досліджуваних регіонів (середнє значення даного показника по 7 регіонам становить 64%).

Серед основних груп професій показник рівня зайнятості випускників (за даними опитування) коливається у межах від 89,4% до 59,3%. Найвищий рівень зайнятості відзначається серед випускників за професіями дизайну, виробництва одягу та взуття (89,9%), художніх професій (85,2%) та професій транспорту (80,9).

Найнижчий рівень зайнятості спостерігається за професіями з приготування страв (59,3%), а також професіями персональних та побутових послуг (66,7%). Для решти виокремлених груп професій показник зайнятості коливається у межах 70-80%.

РИС. 22. ЧАСТКА ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ НА МОМЕНТ ОПИТУВАННЯ (ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ)

У цілому по Рівненській області найбільш поширеною причиною незайнятості випускників є продовження навчання(цю причину відзначили 38% непрацюючих випускників). Майже третина респондентів (29,5%) зазначили, що на даний час шукають роботу. Понад 15% випускників перебувають у декретній відпустці або працюють у домогосподарстві, а майже 10% перебуває на військовій службі.

Варто відзначити, що найчастіше продовжують навчання випускники професій залізничного транспорту, електротехніки. Найменша частка випускників, які продовжують навчання, спостерігалася серед професій художнього напрямку, надання персональних та побутових послуг, а також серед зварників.

Значна частка непрацюючих випускників на даний час шукає роботу. Серед різних виокремлених груп професій цей показник коливається у межах від 16% (професії залізничного, морського та спеціального транспорту) до 64% (зварники).

В цілому по області, серед непрацюючих випускників не працюють на поточний момент часу і не шукають роботу майже 3,5%. Водночас, найбільше неактивних випускників відзначається серед професій готельно-ресторанного сервісу (14,3%) та зварників (14,3%). Також значна частка неактивних випускників відзначається за професіями торгівлі (12,5%), за бухгалтерськими, офісними та ІТ професіями (9,3%), а також за професіями персональних та побутових послуг (7,7%).

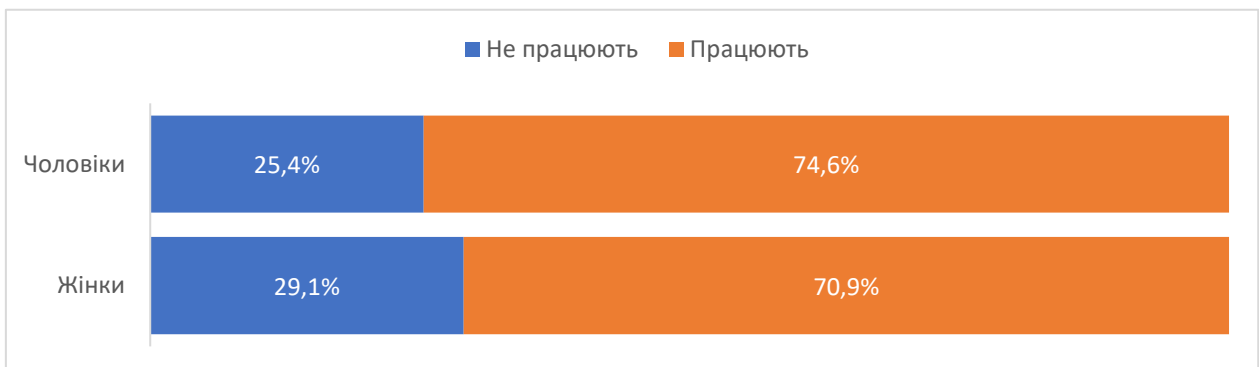

РИС. 23. РОЗПОДІЛ НЕПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ОСНОВНИХ ГРУП ПРОФЕСІЙ (ЗА ПРИЧИНАМИ НЕЗАЙНЯТОСТІ)

У цілому рівень зайнятості за статтю не має істотних відмінностей; водночас традиційно рівень зайнятості юнаків (74,6%) є дещо вищим за рівень зайнятості дівчат (70,9%).

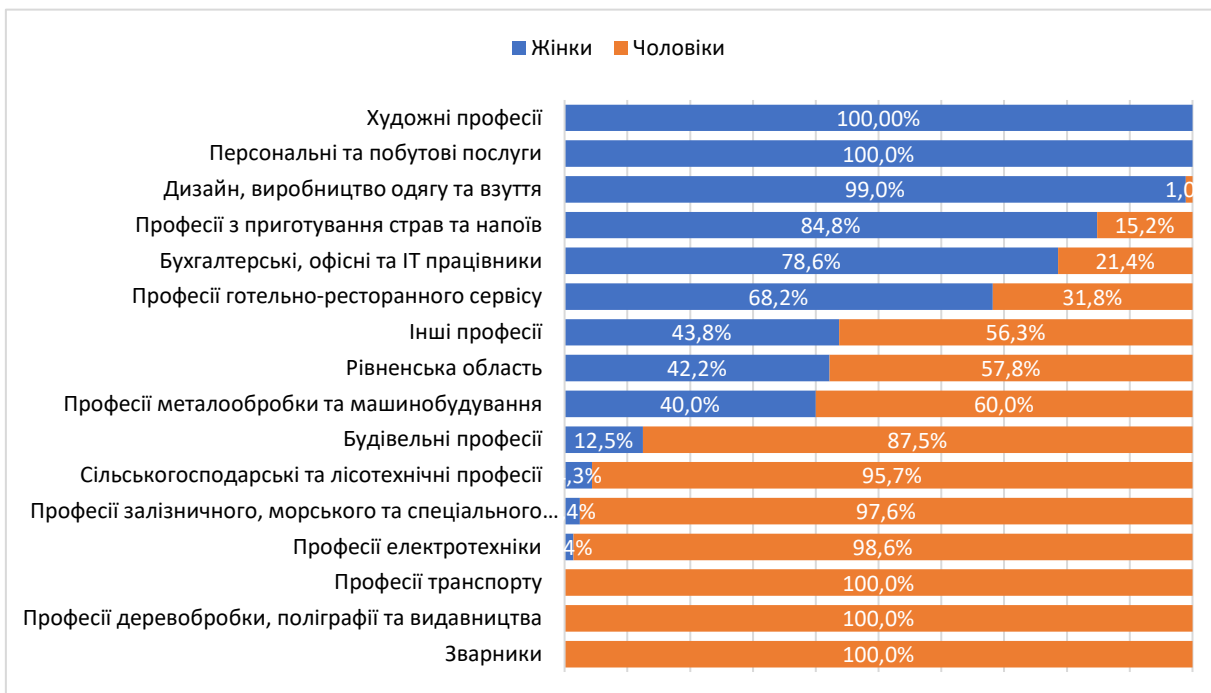
РИС. 24. РІВЕНЬ ЗАЙНЯТОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЗА СТАТТЮ

Варто зазначити, що в системі професійної (професійно-технічної) освіти вочевидь виокремлюються переважно «жіночі» та «чоловічі» професії. Як свідчить наступна діаграма, найбільш жіночими є групи професій з надання персональних та побутових послуг, дизайну, виробництва одягу та взуття, а також художні професії. Як згадувалось раніше, частка зайнятості випускників за цими групами професій є нижчою, порівняно із переважно «чоловічими» професіями.

Переважно «чоловічими» також є групи професій деревообробки, зварювання, транспорту, електротехніки, а також сільськогосподарського та лісотехнічного напрямків.

РИС. 25. ГЕНДЕРНИЙ РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

Порівнюючи гендерний розподіл за основними групами професій та рівень зайнятості випускників, можна стверджувати, що групи професій, в яких представлено більше жінок, мають відносно нижчий рівень зайнятості, порівняно з групами професій, в яких навчають переважно чоловіків (див. РИС. 22).

Згідно даних опитування, переважна більшість працюючих випускників має постійну роботу. Загалом, по Рівненській області цей показник складає 77,2%. Понад 15% працюючих випускників має нерегулярну, тимчасову роботу або підріток. Варто відзначити, що в середньому по Рівненській області 6,3% випускників зазначили, що є самозайнятими.

РИС. 26. ФОРМИ ЗАЙНЯТОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

Найменша частка випускників, що має постійну роботу, відзначається серед випускників професій з деревообробки, а також надання персональних та побутових послуг. Водночас, серед цих груп професій спостерігається найбільша кількість зайнятих на нерегулярних та тимчасових роботах, а також достатньо високий рівень самозайнятості випускників (10%). Найвищий рівень самозайнятості серед випускників за художніми професіями (16,7%) та серед групи зварників (15,4%). Неочікувано низький рівень самозайнятості, а також зайнятості на тимчасових робочих місцях відзначено серед професійних груп готельно-ресторанного сервісу, а також дизайну та виробництва одягу.

У цілому по Рівненській області понад 74% випускників на даний час працює за здобутою професією. Це найвищий показник серед 7 досліджуваних регіонів; у середньому за 7 регіонами цей показник складає 64%.

Для окремих груп професій цей показник коливається у межах від 95,4% до 37,5%. Найбільша частка працюючих за здобутою професією випускників спостерігається за професіями дизайну та виробництва одягу (95,4%), а також надання персональних та побутових послуг (90,4%).

Значна частка випускників, які працюють не за здобутою професією, відзначається за професіями метало- та деревообробки.

РИС. 27. РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ ЗА ІНШОЮ (НЕ ЗА ЗДОБУТОЮ) ПРОФЕСІЄЮ, ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

В цілому по Рівненській області найбільш поширеною причиною роботи не за здобутою професією зазначено відсутність вакансій (32,9%). Майже чверть респондентів (25,8% від загальної кількості випускників) вказує, що основною причиною працевлаштування за іншою професією є мала заробітна плата, яка пропонується за здобутою професією, а 20% відзначає, що робота за здобутою професією для них не цікава.

Отримані дані щодо причин роботи випускників не за здобутою професією (за основними групами професій) демонструють наявність істотних розбіжностей у наданих оцінках. На відсутність вакансій, як правило, вказують випускники закладів професійної (професійно-технічної) освіти з підготовки за будівельними, бухгалтерськими, електротехнічними та сільськогосподарськими професіями.

Натомість, порівняно менша частка випускників, підготовлених за цими професіями, зазначає в якості причини недостатній розмір заробітної плати. Водночас, невисока заробітна плата вказується як найбільш вагома причина роботи не за здобутою професією для випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, підготовлених за професіями залізничного, морського та спеціалізованого транспорту, а також професіями з металообробки, надання персональних та побутових послуг, приготування страв.

Варто відзначити наявність істотних змін частки респондентів, які вказують на нецікавість роботи за здобутою професією як причину зміни роботи. Частка таких респондентів коливається у межах від 7,7% від загальної кількості випускників за професіями з електротехнічного напрямку до 33,3% за художніми професіями.

РИС. 28. ОСНОВНІ ПРИЧИНИ РОБОТИ ЗА ІНШОЮ (НЕ ЗА ЗДОБУТОЮ) ПРОФЕСІЄЮ (ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ)

Результати опитування свідчать, що випускники області в цілому позитивно оцінюють корисність здобутих у процесі навчання навичок. В середньому по Рівненській області понад 75% опитаних випускників відзначили, що постійно або доволі часто використовують здобуті навички. Для основних груп професій показник, що характеризує постійне використання здобутих навичок у роботі, коливається від 6,3% до 78,4%.

Найчастіше використовують здобуті навички у роботі випускники, які навчалися за професіями з дизайну та виробництва одягу, сільського та лісового господарства, електротехніки, готельно-ресторанного сервісу, надання персональних та побутових послуг.

РИС. 29. ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК У НАЯВНИЙ РОБОТІ (1 - НЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ, 5 - ПОСТІЙНО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ)

2.3. Мобільність та міграція випускників ЗП(ПТ)О Рівненської області

Згідно даних опитування випускників по Рівненській області, частка випускників, що працюють за кордоном, складає 10,3%. Це значення є близьким до рівня, середнього по 7 регіонам дослідження. Найбільша частка зайнятих випускників, що працюють за кордоном, припадає на Львівську область, і складає 12%; найменша – у Вінницькій області (7%).

Найбільша частка випускників, що працюють за кордоном, відзначається за професіями з будівництва (22,7%), металообробки – 20%, зварників – 16,2%. Доволі висока частка працюючих за кордоном серед випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти з деревообробних професій – 13,8%, професій транспорту та приготування страв.

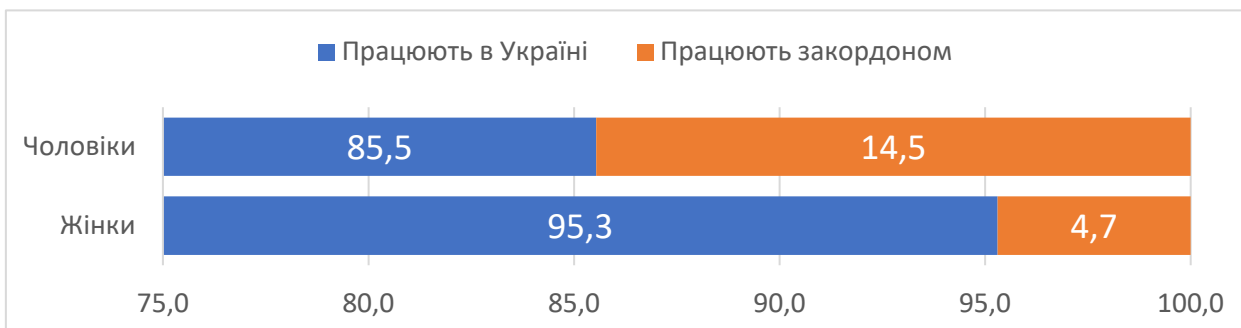
Найменша частка мігрантів відзначається за професіями з надання персональних та побутових послуг, дизайну та виробництва одягу, за бухгалтерськими, офісними та ІТ професіями, а також художніми професіями.

РИС. 30. РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗА КРАЇНОЮ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

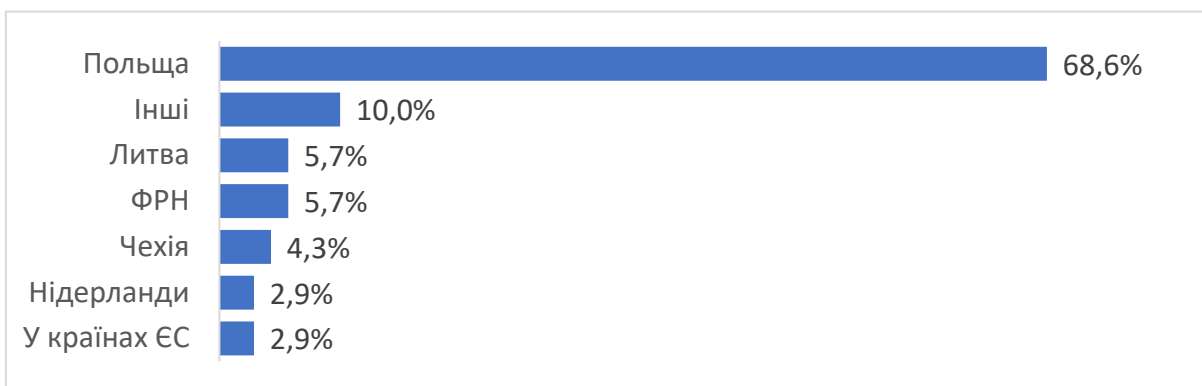
Отримані результати опитування свідчать, що частка випускників, працевлаштованих за кордоном, є вищою серед представників чоловічої статі. Серед усіх працюючих чоловіків частка працевлаштованих за кордоном складає 15,5% проти 4,7% серед працюючих жінок.

РИС. 31. ГЕНДЕРНИЙ РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗА КРАЇНОЮ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Серед країн, де найчастіше працевлаштовуються випускники закладів професійної (професійно-технічної) освіти, лідирує Польща. З усіх випускників, що працюють за кордоном, на Польщу припадає 68,6%. У цілому, переважна більшість працюючих за кордоном має роботу в країнах Європейського Союзу. Варто відзначити, що 2,6% респондентів вказали, що мали досвід роботи у декількох країнах ЄС.

РИС. 32. РОЗПОДІЛ КРАЇН, В ЯКИХ ПРАЦЮЮТЬ ВИПУСКНИКИ

Згідно даних опитування, значна кількість випускників по завершенню навчання знайшла роботу в інших регіонах країни. В середньому по Рівненській області цей показник становив 27,7%. За основними групами професій цей показник коливається у межах від 0% до 57%. Найчастіше знаходять роботу в інших регіонах України випускники за групами професій зварників (56,7%), надання персональних та побутових послуг (56,0%), а також випускники з будівельних професій (47,5%).

Найчастіше залишаються працювати в регіоні випускники з професій деревообробки, дизайну та виробництва одягу, професій електротехніки, а також бухгалтерських, офісних та ІТ професій.

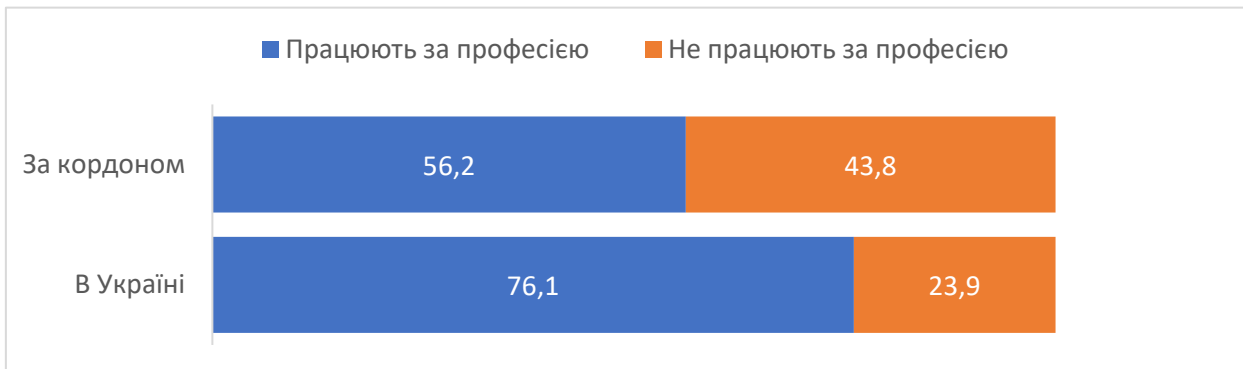
РИС. 33. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ (ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ ТА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ)

Варто зауважити, що до цього показника включені респонденти, які приїхали навчатися з інших регіонів, та по завершенню навчання виїхали з регіону.

Як свідчать отримані дані, значна кількість випускників, що працює за кордоном, не працює за здобутою професією; їхня частка становить 43,8% від загальної кількості усіх випускників, що працюють за кордоном. Частка тих, хто працює не за здобутою професією в Україні, складає 23,9%.

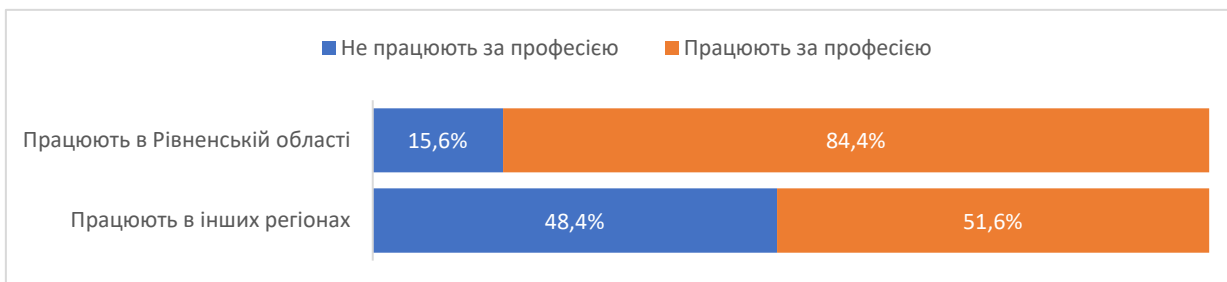
РИС. 34. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ ТА КРАЇНОЮ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Близька за змістом ситуація спостерігається при аналізі розподілу відповідей випускників стосовно роботи за здобутою професією, залежно від регіону працевлаштування. Випускники, що працюють в інших регіонах країни, частіше працюють не за здобутою професією, ніж випускники, які залишаються в регіоні.

Частка респондентів, що працюють за іншою професією в іншому регіоні, складає 48,4%. Водночас, частка осіб, що працює не за професією, складає в Рівненській області 15,6%.

РИС. 35. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ ТА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Загалом показники зайнятості, а також трудової та професійної мобільності випускників для 7 регіонів засвідчують, що приблизно третина випускників по завершенні навчання розпочинає працювати в регіоні за здобутою професією. Згідно даних опитування, дві третини випускників або не працюють з різних причин, або працюють в інших країнах, інших регіонах, або за іншими професіями. По 7 досліджуваним регіонам частка випускників, які по завершенню навчання працевлаштовуються в регіоні за отриманою професією, становить 32,9%. По Рівненській області даний показник є вищим за середній по досліджуваним регіонам, та становить 39,9%.

Частка випускників, які по завершенню навчання працевлаштовуються в регіоні за отриманою професією, коливається від 81,1% (для професій з дизайну, виробництва одягу та взуття) до 23,3% для професій, характерних для будівництва.

РИС. 36. ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ: РОЗПОДІЛ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОКРЕМИМИ КРИТЕРІЯМИ ЗАЙНЯТОСТІ

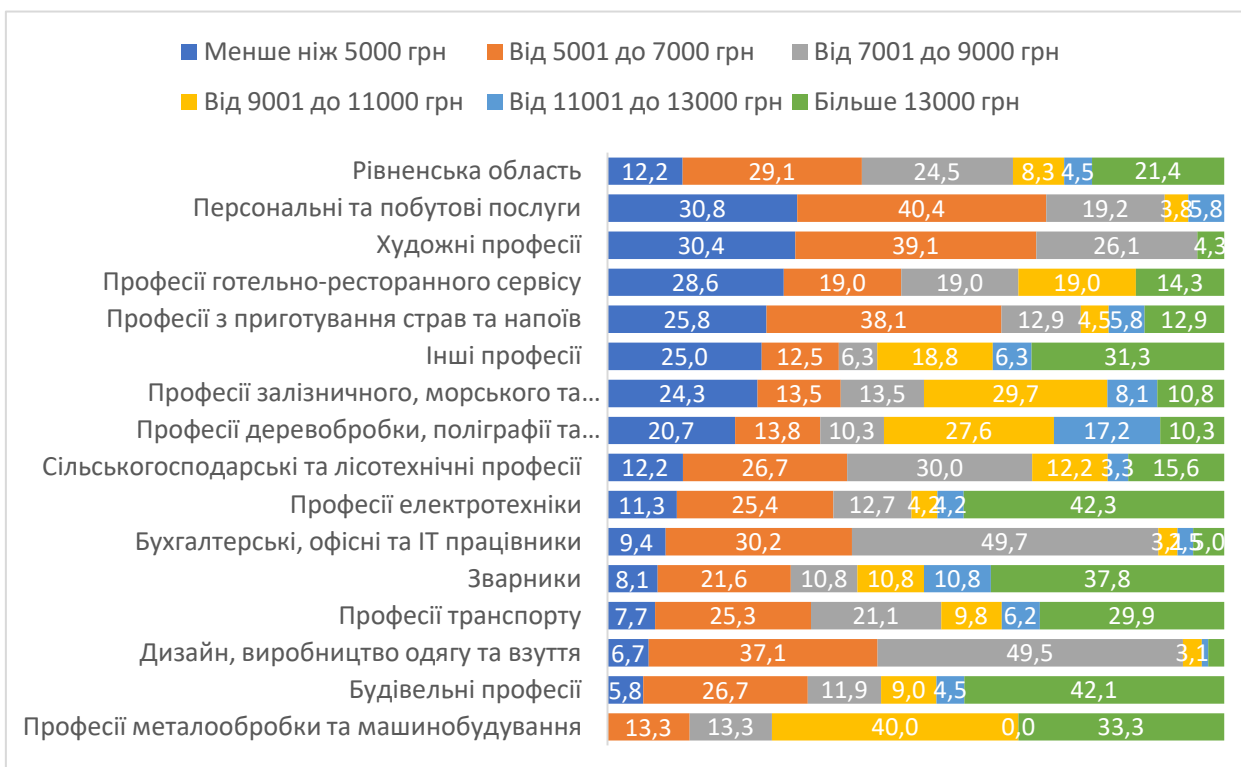
2.4. Заробітні плати випускників ЗП(ПТ)О Рівненської області

У цілому по Рівненській області понад 40% працюючих випускників отримують заробітну плату у розмірі менше 7 тисяч гривень. Водночас майже 21,4% респондентів відзначили, що отримують заробітну плату більше 13 тисяч гривень.

Найбільшу заробітну плату отримують працівники електротехнічного, будівельного напрямків, професій металообробки, а також зварники.

Найменша частка осіб, що отримують заробітну плату у розмірі понад 13 тисяч гривень, відзначається серед професій з надання персональних та побутових послуг, дизайну, виробництва одягу та художніх професій.

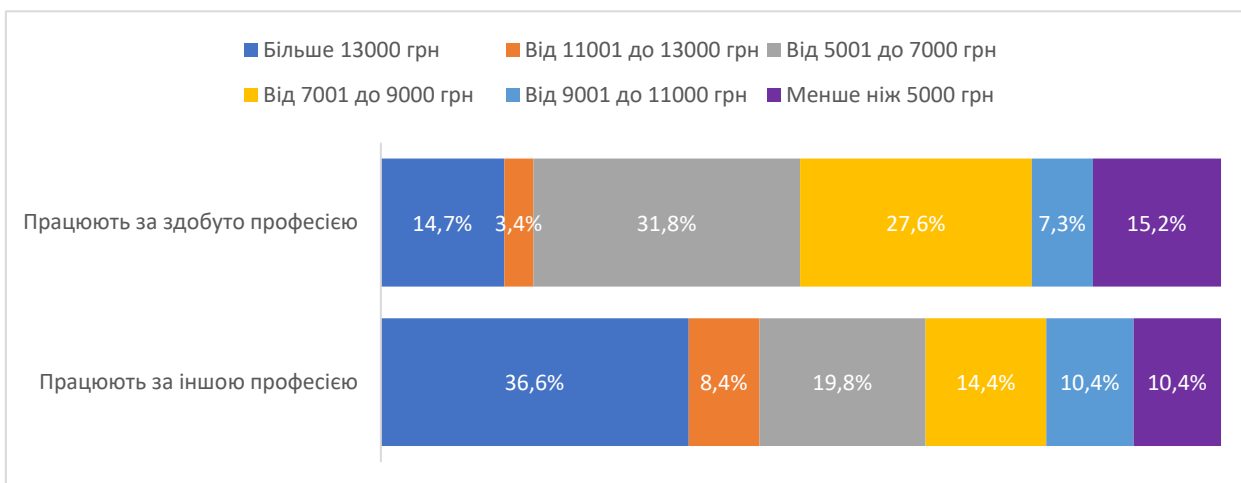
РИС. 37. РОЗПОДІЛ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ ВИПУСКНИКІВ ЗА ОСНОВНИМИ ГРУПАМИ ПРОФЕСІЙ

Саме розмір заробітної плати стає визначальним у питанні вибору роботи за здобутою професією, за кордоном або в іншому регіоні.

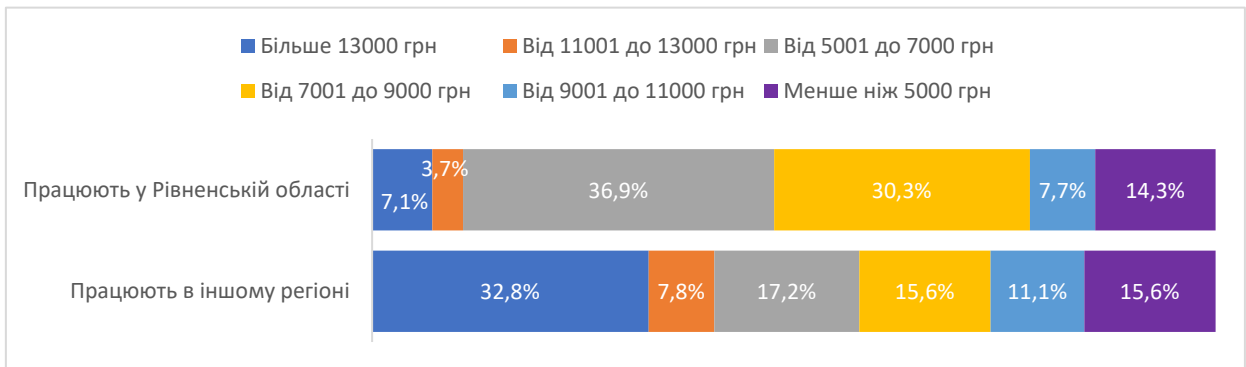
Як свідчать наведені нижче дані, частка осіб, що отримують заробітну плату більше 13 тисяч гривень, істотно більша для осіб, які працюють не за здобутою професією, і складає 36,6% проти 14,7%.

РИС. 38. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЩОДО РОБОТИ ЗА ЗДОБУТОЮ ПРОФЕСІЄЮ ТА РОЗМІРОМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Ще більша різниця спостерігається при аналізі заробітних плат залежно від регіону працевлаштування. Зокрема, частка осіб, що отримують заробітну плату у розмірі більше 13 тисяч гривень, більша майже утричі, порівняно з часткою осіб, що залишаються працювати в регіоні (32,8% проти 7,1%).

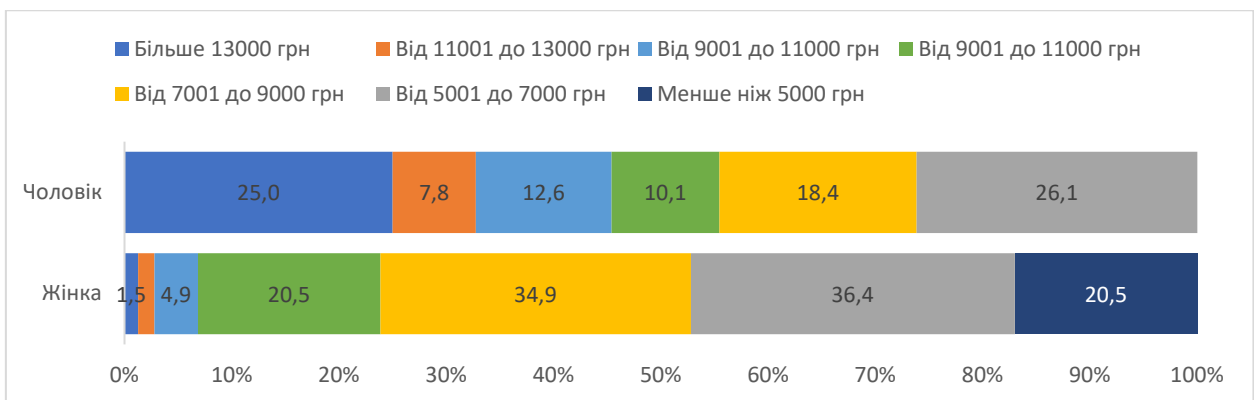
РИС. 39. РОЗПОДІЛ ПРАЦЮЮЧИХ ВИПУСКНИКІВ ЗА РОЗМІРОМ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА РЕГІОНОМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Згідно отриманих результатів опитування, понад 95% випускників, які працюють за кордоном, отримують заробітну плату більше 13 тисяч гривень. На жаль, застосована у дослідженні шкала виявилась не релевантною для оцінки доходів випускників, що працюють за кордоном.

Істотні відмінності спостерігаються при розгляді розподілу розміру заробітних плат за статтю. Згідно отриманих даних частка випускники чоловічої статі отримують істотно більшу заробітну плату порівняно із жінками. Частка чоловіків, що отримують заробітну плату понад 13 тисяч гривень складає 25% проти 1,1% у випускниць жіночої статі.

РИС. 40. РОЗПОДІЛ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ ВИПУСКНИКІВ ЗА СТАТТЮ

Варто відзначити, що серед випускників чоловічої статі не виявилось респондентів із заробітною платою менше 5 тисяч гривень. Нагадаємо, що розмір заробітної плати визначався методом самоідентифікації, тому частина наданих оцінок може бути завищеною.

2.5. Методи пошуку роботи випускниками ЗП(ПТ)О Рівненської області

Згідно даних опитування, найбільш продуктивним методом пошуку роботи для випускників є працевлаштування під час практики; це зазначили понад 25% опитаних випускників. Доволі значущим методом пошуку роботи лишаються особисті контакти родичів та друзів; майже 23,7% респондентів відзначили цей метод. Серед інших методів пошуку роботи майже 20% респондентів вказали, що отримали роботу через пряме звернення до роботодавця. Стабільна частка респондентів вказує, що отримала роботу за допомогою викладачів закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

РИС. 41. НАЙБІЛЬШ ДІЄВІ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ МЕТОДИ ПОШУКУ РОБОТИ

Як показано на Рис. 4142, для основних професійних груп методи пошуку роботи істотно різняться. По-перше, варто відзначити групу професій, отримання роботи за якими напряму пов'язано з використанням особистих контактів випускників. До таких професій належать художні, будівельні, деревообробні професії, а також професії транспорту.

Окремо варто відзначити професії дизайну, виробництва одягу та взуття, для яких основним методом отримання роботи є практика під час навчання. Даний метод пошуку роботи також є значимим для зварників, для професій сільського та лісового господарства, готельно-ресторанного сервісу, професій залізничного та спеціалізованого транспорту.

2.6. Оцінки умов навчання у закладах П(ПТ)О Рівненської області

У ході опитування випускникам було запропоновано оцінити умови навчання за такими напрямками:

- Навчальні матеріали
- Технічне обладнання
- Стан приміщень
- Умови гуртожитку
- Спортивні майданчики, гуртки, секції
- Ставлення викладачів та майстрів виробничого навчання.

Зазначені напрямки оцінювались за 5-ти бальною шкалою, де 5 – відмінно, а 1 – незадовільно.

Варто відзначити, що випускники у цілому високо оцінили наявні умови навчання. Позитивні оцінки надали майже 95% респондентів. Середні оцінки наявних умов навчання коливаються у межах від 3,73 до 4,49. Найбільш критично випускниками був оцінений стан гуртожитків; найкращими оцінками відзначено ставлення викладачів та майстрів виробничого навчання.

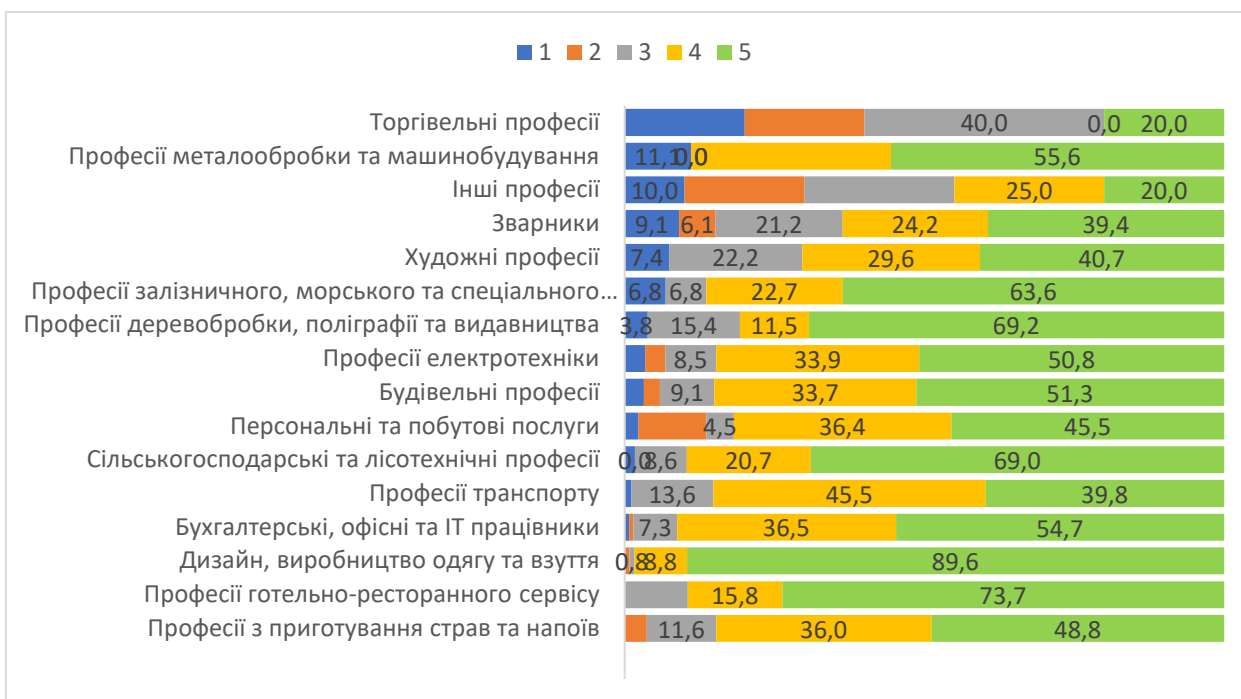
РИС. 42. СЕРЕДНІ ОЦІНКИ НАЯВНИХ УМОВ НАВЧАННЯ ЗА 5-БІЛЬНОЮ ШКАЛОЮ

Приймаючи до уваги в цілому високі оцінки умов навчання, слід відзначити, що серед опитаних випускників зберігається достатньо стабільна частка респондентів, яка оцінює ці умови, виставляючи задовільні та негативні оцінки. З урахуванням таких обставин найбільш доцільним є аналіз сегменту випускників, незадоволених умовами навчання.

Найбільша частка випускників, незадоволених навчальними матеріалами, відзначається за торговельними професіями, професіями металообробки та машинобудування, серед одиничних малочисельних освітніх спеціальностей, зварників, художніх професій, а також за професіями залізничного, морського та спеціалізованого транспорту. Фактично відсутні негативні оцінки навчальних матеріалів за професіями з приготування страв, готельно-ресторанного сервісу, виробництва одягу, а також бухгалтерських, офісних та ІТ професій.

РИС. 43. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ (ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Оцінки стану технічного обладнання, необхідного для організації навчального процесу, є більш критичними. В цілому по Рівненській області частка задоволених наявним технічним обладнанням навчання становить 78%.

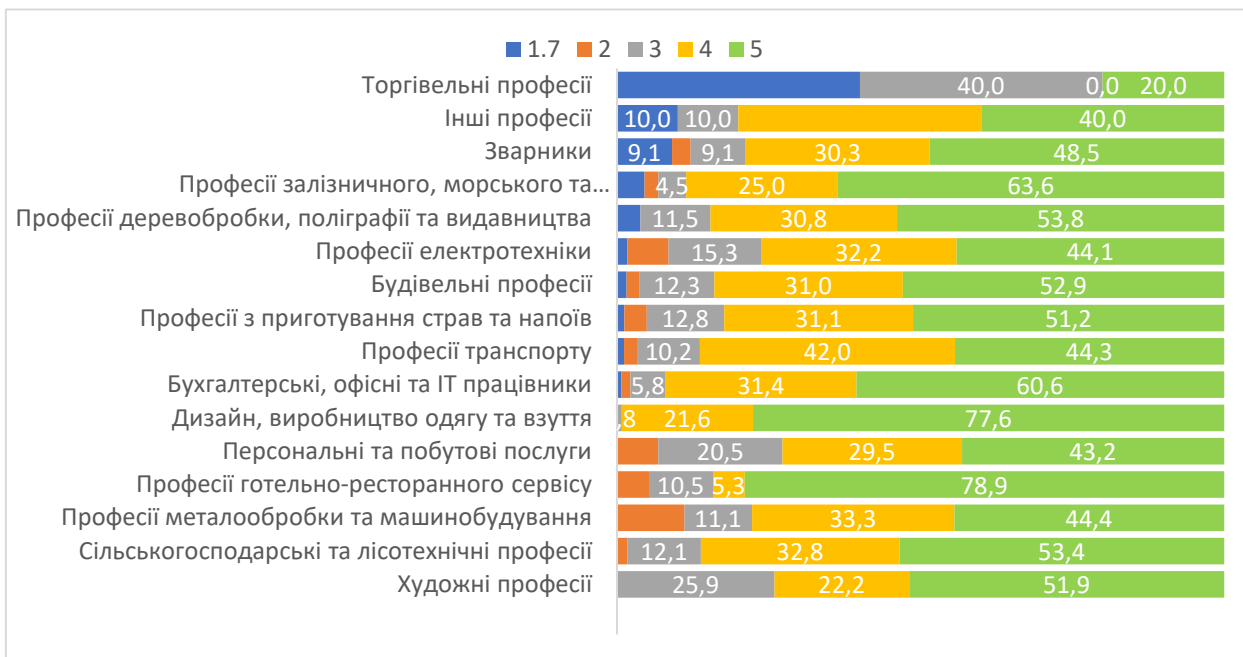
Найчастіше негативні оцінки надаються випускниками з професій торгівлі, металообробки та машинобудування, одиничних малочисельних освітніх спеціальностей.

РИС. 44. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ НЕОБХІДНОГО ТЕХНІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ (ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Стан приміщень для навчання в цілому позитивно оцінюють понад 85% випускників. Негативні оцінки надаються, переважно, випускниками з професій сфери торгівлі, одиничних малочисельних освітніх спеціальностей, а також зварників.

РИС. 45. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ СТАНУ ПРИМІЩЕНЬ ДЛЯ НАВЧАННЯ (ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Найбільш критично випускниками оцінено стан гуртожитків. Негативні оцінки надаються випускниками переважної більшості професій; найчастіше це стосується торгівельних професій, одиничних малочисельних освітніх спеціальностей, а також зварників, та професій деревобробки.

РИС. 46 ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ СТАНУ ГУРТОЖИТКІВ (ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Значна кількість негативних оцінок надається також випускниками при оцінці наявних у закладі освіти спортивних майданчиків, секцій та гуртків. Найчастіше незадовільні оцінки надаються випускниками з торгівельних професій, зварників, одиничних малочисельних освітніх спеціальностей, професій металообробки, а також професій електротехніки.

РИС. 47 ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ НАЯВНИХ СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКІВ, СЕКЦІЙ, ГУРТКІВ (ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Найменше негативних оцінок надається при оцінці ставлення викладачів та майстрів виробничого навчання. Тим не менш наявні негативні оцінки переважно надаються випускниками з торгівельних професій, одиничних малочисельних освітніх спеціальностей, а також зварників.

РИС. 48. ОЦІНКА ВИПУСКНИКАМИ СТАВЛЕННЯ ВИКЛАДАЧІВ ТА МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ (ЗА 5-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

III. Загальні висновки

Узагальнюючи наведені результати опитування випускників ЗП(ПТ)О Рівненської області у 2019 році, можливо зробити наступні висновки.

Система професійної (професійно-технічної) освіти Рівненської області забезпечує підготовку робітничих кадрів на достатньо високому рівні, що підтверджується високим рівнем зайнятості випускників (73%), значною часткою випускників, що працюють за здобутою професією (74%), високим рівнем використання здобутих навичок у роботі (76%). У порівнянні із іншими досліджуваними регіонами, Рівненська область має найкращі результати за більшістю показників. Переважна частина працюючих випускників має постійну роботу (77%), а 6,3% вказали, що є самозайнятими.

Незайнятість випускників, у більшості випадків, пов'язана із об'єктивними обставинами продовження навчання, сімейними обставинами (догляд за дитиною) та військовою службою. Водночас, майже третина непрацюючих на момент опитування випускників перебувала в стані активного пошуку роботи. Частка випускників, які не мають і не шукають роботу, складає 3,5%.

Випускники мають достатньо високий рівень трудової та професійної мобільності. Понад 37% випускників працевлаштовані в інших регіонах України або за кордоном. Поряд із високим рівнем використання здобутих у процесі навчання навичок та компетентностей, це також може свідчити про належний рівень професійної підготовки. Основною причиною працевлаштування за межами області є вища заробітна плата. Понад 31% працюючих випускників отримують заробітну плату до 7000 гривень. Частка випускників, які отримують заробітну плату понад 13 тисяч гривень, складає трохи більше 14%.

Заклади П(ПТ)О істотно впливають на працевлаштування випускників. Найчастіше випускники вказують, що отримували роботу під час практики (25,3%), значна частка відзначає допомогу у працевлаштуванні з боку викладачів та майстрів виробничого навчання (8,2%). Водночас майже чверть випускників знаходить роботу за допомогою особистих контактів.

Зважаючи на пілотний характер дослідження, неможливо категорично стверджувати, що у підготовці за окремими групами професій наявні проблеми. Водночас, для різних груп професій за більшістю отриманих показників виявлені значні розбіжності, що потребують додаткового змістовного аналізу. На основі даних про ситуацію на ринку праці та мобільність випускників можна визначити групи професій, випускники яких, враховуючи усі ключові виміри, більш або менш конкурентоспроможні на ринку праці. За даними дослідження, більш сприятливою залишається ситуація з професійною реалізацією на регіональному ринку праці випускників, підготовлених за професіями дизайну, виробництва одягу та взуття; транспорту; за бухгалтерськими, офісними та ІТ професіями. Відносно гірша ситуація (у контексті відповідності освіти потребам регіонального ринку праці) склалася у випускників, які здобули освіту за професіями з деревообробки, поліграфії та видавничої справи; приготування страв та напоїв; надання персональних та побутових послуг.

Випускники в цілому високо оцінюють наявні умови навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Найбільш критично випускниками оцінені умови гуртожитків, спортивних майданчиків та інфраструктури дозвілля. Найвищі оцінки отримав показник ставлення викладачів та майстрів виробничого навчання до учнів.

IV. ДОДАТКИ

Додаток 1. Анкета випускника 2019 року

Шановний респонденте! Минуло більше року відтоді як Ви завершили навчання та здобули Вашу професію. Пропонуємо Вам взяти участь в опитуванні випускників 2019 року щодо якості здобутої освіти та її впливу на Ваше професійне становлення. Результати опитування будуть використані для удосконалення навчального процесу. Пам'ятайте, що не існує правильних або неправильних відповідей. Нас цікавить саме Ваша думка.

1. У якому регіоні Ви проходили навчання?
2. У якому закладі освіти Ви проходили навчання? (Перелік для кожної області)
3. За якою професією/спеціальністю Ви навчались у закладі професійної (професійно-технічної) освіти? (Оберіть усі професії / спеціальності, що зазначені у Вас у дипломі / свідоцтві) (Перелік для кожного закладу)

4. Чи працюєте Ви на даний час?

- a. Так
- b. Ні > 11

5. Який характер вашої роботи?

1.	Постійна робота	
2.	Самозайнятість / позаштатна робота	
3.	Тимчасова робота (нерегулярний підробіток)	

6. Чи працюєте Ви в Україні?

1.	Так	
2.	Ні	

7. Чи Ви працюєте у тому регіоні, де проходили навчання?

1.	Так	
2.	Ні	

8. Чи працюєте Ви за професією, яку отримали у навчальному закладі ?

1.	Так	
2.	Ні	

9. Який метод пошуку роботи був найбільш успішним? Оберіть один варіант.

1.	Друковані оголошення в газетах, транспорті, на вулиці і т.п.	
2.	Сайти з оголошеннями про роботу	
3.	За допомогою особистих контактів (друзів, батьків, родичів)	
4.	Прямий контакт з роботодавцями	
5.	Під час практики, стажування	
6.	За допомогою центру зайнятості	
7.	За допомогою приватних кадрових агенцій	
8.	Через соціальні мережі (наприклад, Facebook, Instagram тощо)	
9.	Через викладачів закладу професійної (професійно-технічної) освіти	
10.	Інше _____	

10. Скільки ви заробляєте за місяць?

1.	Не хочу відповідати	
2.	Менше ніж 5000 грн	
3.	Від 001 до 7000 грн	
4.	Від 7001 до 9000 грн	
5.	Від 9001 до 11 000 грн	
6.	Від 11 001 до 13000 грн	
7.	Більше 13000 грн	

Перехід до 13 питання

11. Якщо Ви не працюєте на даний час, то оберіть варіант відповіді (можете обрати кілька варіантів)?

1.	Продовжую навчання	
2.	Займаюся сім'єю, домогосподарством, доглядаю дитину тощо	
3.	Шукаю роботу	
4.	Не працюю і не шукаю роботу	
5.	Військова служба	
6.	Інше	

12. Чому ви не працюєте за професією, отриманою у навчальному закладі:

1. Немає вакансій
2. Мала заробітна плата
3. Робота за цією професією мені не цікава
4. Робота за цією професією дуже складна
5. Інше

13. Оцініть наскільки знання та навички, здобуті у навчальному закладі, використовуються у Вашій роботі? (за 5-ти бальною шкалою, де 1- зовсім не використовуються, а 5 - постійно використовуються)

1	2	3	4	5
----------	----------	----------	----------	----------

14. Оцініть умови навчання у Вашому навчальному закладі? (за 5-ти бальною шкалою, де 1- дуже погано, а 5 - відмінно)

1.	Навчальні матеріали (наприклад, підручники, доступ до Інтернету)	
2.	Наявність необхідного технічного обладнання	
3.	Стан приміщень для навчання	
4.	Стан гуртожитку	
5.	Ставлення вчителів та майстрів до учнів	

15. Зазначте свою стать

- чоловіча
жіноча

ДЯКУЄМО ЗА ПРИДІЛЕНИЙ ЧАС!

Додаток 2. Склад основних груп професій (згруповано експертами EU4Skills)

Будівельні професії

Будівництво та цивільна інженерія
Лицювальник-плиточник
Маляр
Машиніст крана (кранівник)
Машиніст крана автомобільного
Машиніст крана металургійного виробництва
Монтажник гіпсокартонних конструкцій
Монтажник з монтажу сталевих та залізобетонних конструкцій
Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування
Монтажник санітарно-технічного устаткування
Монтажник систем утеплення будівель
Муляр
Опоряджувальник будівельний
Паркетник
Пічник
Слюсар із складання металевих конструкцій
Штукатур

Бухгалтерські, офісні та ІТ професії

Бухгалтерський облік
Діловод
Комп'ютерні науки та інформаційні технології
Канторський (офісний) службовець (бухгалтерія)
Контролер ощадного банку
Облік і оподаткування
Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних
Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин
Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення
Оператор комп'ютерного набору
Оператор комп'ютерної верстки
Оператор поштового зв'язку
Секретар керівника (організації, підприємства, установи)

Дизайн, виробництво одягу та взуття

Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття
Взуттьовик з ремонту взуття
Вишивальник
Дизайн
Закрійник
Кравець
Моделювання та конструювання промислових виробів
Технології легкої промисловості
Швачка
Швейне виробництво

Зварники

Газозварник
Газорізальник
Електрогазозварник
Електрогазозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах
Електрозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах
Електрозварник ручного зварювання
Зварювальне виробництво
Контролер зварювальних робіт

Інші професії

Агент з організації туризму
Гувернер
Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Інше
Командир відділення оперативно-рятувальної служби цивільного захисту
Лаборант з аналізу формувальних та шихтових сумішей
Лаборант з фізико-механічних випробувань
Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу
Лаборант хімічного аналізу
Нянька
Озеленювач
Пожежний-рятувальник
Помічник вихователя
Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків
Соціальний робітник
Стропальник
Туризм

Персональні та побутові послуги

Візажист
Візажист-стиліст
Манікюрник
Педикюрник
Перукар (перукар-модельєр)
Перукарське мистецтво та декоративна косметика
Фотограф (фотороботи)

Професії готельно-ресторанного сервісу

Адміністратор
Адміністратор (господар) залу
Бармен
Буфетник
Майстер ресторанного обслуговування
Офіціант
Офіціант судновий
Покоївка
Черговий по поверху (готелю, кемпінгу, пансіонату)

Професії деревообробки, поліграфії та видавництва

Верстатник деревообробних верстатів
Видавництво та поліграфія
Деревообробник будівельний
Друкар офсетного плоского друкування
Палітурник
Різьбяр по дереву та бересту
Столяр
Столяр будівельний
Тесляр

Професії добувної промисловості

Бурильник експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту та газ
Машиніст бурової установки
Моторист бурової установки
Помічник бурильника експлуатаційного та розвідувального буріння свердловин на нафту й газ
Приладист (перероблення нафти, нафтопродуктів, газу, сланців, вугілля та обслуговування магістральних трубопроводів)

Професії електротехніки

Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин
Електромеханік торговельного та холодильного устаткування
Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж
Електромонтажник силових мереж та електроустаткування
Електромонтер з обслуговування електроустановок
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування

Електромонтер контактної мережі
Електромонтер лінійних споруд електрозв'язку та проводового мовлення
Електрорадіомонтажник судновий
Електрослюсар (слюсар) черговий та з ремонту устаткування
Електрослюсар підземний
Контролер радіоелектронної апаратури та приладів
Монтаж і обслуговування електричних машин і апаратів
Монтажник інформаційно-комунікаційного устаткування
Монтажник радіоелектронної апаратури та приладів
Радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури
Радіотелефоніст
Слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електромеханіка)
Слюсар з контрольно-вимірювальних приладів та автоматики (електроніка)
Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування
Слюсар-електромонтажник
Телекомунікації та радіотехніка

Професії з приготування страв та напоїв

Кондитер
Кухар
Кухар судновий
Пекар
Цукерник

Професії залізничного, морського та спеціального транспорту

Водій дрезини
Матрос
Машиніст дизель-поїзда
Машиніст екскаватора одноковшового
Машиніст електровоза
Машиніст тепловоза
Моторист (машиніст)
Оглядач вагонів
Оглядач-ремонтник вагонів
Помічник машиніста електровоза
Помічник машиніста електропоїзда
Помічник машиніста тепловоза
Прийомоздавальник вантажу та багажу
Прийомоздавальник вантажу та багажу в поїздах
Провідник пасажирського вагона
Складач поїздів
Слюсар з ремонту рухомого складу
Стюард (послуги у дорозі)
Черговий стрілочного поста

Професії металообробки та машинобудування

Верстатник широкого профілю
Галузеве машинобудування
Коваль ручного кування
Контролер верстатних і слюсарних робіт (слюсарні роботи)
Контролер верстатних та слюсарних робіт (верстатні роботи)
Налагоджувальник верстатів і маніпуляторів з програмним керуванням
Налагоджувальник сільськогосподарських машин та тракторів
Обслуговування верстатів з програмним управлінням і робототехнічних комплексів
Обслуговування програмних систем і комплексів
Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів
Оператор верстатів з програмним керуванням
Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин
Оператор технологічних установок
Прикладна механіка

Розмітник
Слюсар з виготовлення деталей та вузлів систем вентиляції, кондиціонування повітря, пневмотранспорту й аспірації
Слюсар з експлуатації та ремонту газового устаткування
Слюсар з механоскладальних робіт
Слюсар з ремонту реакторно-турбінного устаткування
Слюсар-інструментальник
Слюсар-проводник
Слюсар-ремонтник
Слюсар-складальник двигунів
Суднобудування
Технологія обробки матеріалів на верстатах і автоматичних лініях
Токар

Професії транспорту

Автомобільний транспорт
Водій автотранспортних засобів
Майстер з діагностики та налагодження електронного устаткування автомобільних засобів
Монтувальник шин
Оператор заправних станцій
Рихтувальник кузовів
Слюсар з ремонту автомобілів
Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів

Професії харчової промисловості

Виробник м'ясних напівфабрикатів
Виробництво харчової продукції
Машиніст тістообробних машин
Машиніст холодильних установок
Тістороб
Харчові технології

Сільськогосподарські та лісотехнічні професії

Агроінженерія
Єгер
Квітникар
Лісник
Овочівник
Оператор тваринницьких комплексів та механізованих ферм
Плодоовочівник
Робітник фермерського господарства
Садовод
Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування
Тракторист
Тракторист - машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва
Тракторист - машиніст сільськогосподарського виробництва

Торгівельні професії

Агент з постачання
Касир (в банку)
Касир (на підприємстві, в установі, організації)
Касир багажний
Касир квитковий
Касир торговельного залу
Килимар
Комерційна діяльність
Контролер-касир
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Продавець непродовольчих товарів
Продавець продовольчих товарів

Художні професії

Виконавець художньо-оформлювальних робіт
Виробник художніх виробів з дерева
Виробник художніх виробів з кераміки
Виробник художніх виробів з металу
Вітражник
Декоратор вітрин
Живописець
Інкрустатор
Оформлювач вітрин, приміщень та будівель
Реставратор виробів з дерева
Реставратор декоративно-художніх фарбувань
Флорист
Ювелір-закріпник
Ювелір-монтувальник

Додаток 3. Професії з найвищим та найнижчим рівнем зайнятості

Професії з найвищим рівнем зайнятості випускників

ПРОФЕСІЯ	% зайнятості
Слюсар-ремонтник	88,00%
Електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах	86,81%
Маляр	79,00%
Електрогазозварник	79,00%
Монтажник гіпсокартонних конструкцій	78,46%
Слюсар з ремонту рухомого складу	78,10%
Лісник	78,00%
Закрійник	75,47%
Офіціант	74,62%
Помічник вихователя	74,07%

Професії з найнижчим рівнем зайнятості випускників

ПРОФЕСІЯ	% зайнятості
Живописець	38,54%
Касир квитковий	45,45%
Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин	46,99%
Оператор комп'ютерної верстки	48,33%
Швачка	50,00%
Контролер-касир	51,85%
Продавець продовольчих товарів	55,04%
Пекар	55,43%
Оператор верстатів з програмним керуванням	55,77%
Машиніст крана автомобільного	56,10%